

ØKONOMIPLAN 2023-2026

Os kommune skal:

Lede stødig gjennom usikre tider og levere gode tjenester. Dette med vekt på innovasjon og i samspill med ansatte, innbyggere, næringsliv og frivillig sektor.

Sikre et bærekraftig samfunn med tanke på kommende generasjoner.

Medarbeidere og ledere er i sentrum for utvikling.

Innhold

1. Overordna føringer	5
1.1.Beholde og rekruttere ansatte	5
1.2. Internasjonale og nasjonale føringer	6
1.3. Ethiske retningslinjer.....	9
1.4 Årsverk i Os kommune	10
2. Økonomiske rammebetingelser	12
2.1. Frie inntekter- prognose 2022-2026.....	12
2.2. Finansielle måltall og premisser.....	12
2.3. Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene	13
2.4. Disposisjonsfondet i prosent av netto driftsinntekter	13
2.5. Netto lånegjeld i % av driftsinntektene	13
2.6 Egenkapitalandel av årets investeringer.....	14
2.7. Premisser	14
3. Befolkning	17
3.1.Befolkningssammensetningen.....	17
3.2. Ressurskrevende brukere.....	17
4. Konsekvensjustert budsjett 2023-2026.....	18
4.1.Konsekvensjustert budsjett 2023-2026	18
4.2 Forutsetninger for konsekvensjustert	19
4.3. Tiltak for å komme i balanse.....	20
4.4. Netto rammer til virksomhetene i 2023-2026	20
4.5.Skjema bevilgningsoversikt - drift 2023-2026 BFR § 5-4.....	21
4.6. Skjema økonomisk oversikt - drift, 2023-2026 BFR § 5-6.....	23
5. Kommunedirektør og stab.....	25
5.1. Status	25
5.2. Fagområder.....	25
5.2.1. Innbyggerdialog og servicetorg.....	25
5.2.2. Digitalisering.....	26
5.2.3. IKT og sikkerhet.....	26
5.2.4. Personalpolitikk.....	27
5.2.5. Internkontroll.....	27
5.3. Oppfølging sykefravær.....	27
5.4. Oppfølging næringsplan.....	28
6. Oppvekst	30
6.1. Overordnede målsetninger	30
6.2. Status	31
6.2.1. Organisering	31
6.2.2. Overgangen til en skole i Os	32
6.2.3.Kantine i fellesskolen	33
6.2.4. Tufsingdal barnehage	33
6.3. Barnehagedekning	34
6.4.Flyktningetjenesten	35
6.5. Kulturskolen og bibliotek.....	36
6.6. Os skole, bygningsmasse.....	37
6.7. Oppfølging av vedtatte planer	38
6.7.1. Folkehelseplan og trafikksikkerhetsplan.....	38
6.7.2.Barne- og ungdomsplan i Os kommune.....	39
6.7.3.Kulturminneplan.....	39

7. Helse- og omsorg.....	41
7.1. Status	41
7.2. Tiltak /temaer i perioden 2023- 2026	41
7.3. Tjenestetype – kapasitet	43
7.4. Oppfølging av vedtatte planer	44
7.4.1. Helse- og omsorgsplanen	44
7.4.2. Rus og psykiatriplan.....	45
7.4.3. Folkehelseplan.....	45
8. Kultur	46
8.1. Status	46
8.2 Tiltak i 2023	46
8.2.1 Arrangementer for barn og unge – UKM.....	46
8.2.2 Bibliotekutvikling.....	46
8.2.3. Andre kultur oppgaver	46
8.2.4. Samarbeid mellom kommune og frivilligheten.....	47
8.3. Oppfølging av vedtatte planer	48
8.3.1. Folkehelseplan.....	48
8.3.2. Kulturminneplan.....	48
8.3.3. Næringsplan	49
9. Kommunalteknikk	50
9.1. Status	50
9.2. Tiltak i 2023	50
9.3. Oppfølging av vedtatte planer	51
9.3.1. Saneringsplan for vann og avløp.....	51
9.3.2. Folkehelseplan og Helse- og omsorgsplan.....	51
10. Byggforvaltning	52
11. Interkommunale samarbeid	53
11.1. Landbruksavdelingen - status.....	53
11.2. Oppfølging av prosjekter og planer.....	54
12.3. Oversikt over interkommunale avtaler	54
12. Investeringsbudsjettet.....	56
12.1. De enkelte investeringstiltakene.....	58
1. Investeringer innen kirkelig fellesråd og digitalisering.....	59
2. Investeringer innen helse og omsorg.....	60
3. Investeringer innen rammeområde oppvekst	60
4. Investeringer innen rammeområde kommunalteknikk.....	61
5. Investeringer på bygg i Os kommune	61
6. Energisparende tiltak - flere delprosjekter	65
7. Investeringer på sjølkostfond	66
12.2. Årlige låneopptak og renteutgifter som følge av investeringsplanen.....	68
12.3. Oversikt årlig utvikling av gjeld i planperioden BFR § 5-7.....	69
12.4. Bevilgningsoversikt - investeringer 2023-26	69
BFR § 5-5, 1. og 2. ledd	69
13. Utfyllende forklaringer	72
13.1. Utvikling i lånegjeld, renter og fondsmidler	72
13.2. Andre inntekter.....	73
13.3. Akkumulert gjeldsforpliktelse til premieavvik	74
13.4. Bosetting og integrering av flyktninger	75
13.5. Lønnskostnader, prisvekst og arbeidsgiveravgift.....	76

13.6.Likviditet	76
14. Økonomireglementet og investeringer	78
Finansiering av investeringer	78

Oppdatert etter formannskapsmøte den 01.12.2022.

1. Overordna føringer

1.1.Beholde og rekruttere ansatte

Den viktigste ressursen Os kommune har er de ansatte. Vårt hovedfokus er å beholde og rekruttere ansatte.

Utdrag fra Os kommunes personalpolitiske retningslinjer:

Arbeidslivet endrer seg raskt. Forventninger og stramme rammer setter krav til omstillingsevne og fleksibilitet. De ansattes kompetanse er sentral i denne sammenheng. For kommunen er det avgjørende at medarbeiderne har den individuelle kompetansen som trengs for å nå målene, og at organisasjonen evner å gjøre bruk av denne på en optimal måte. Det dreier seg om både faglig, personlig og handlingsrettet kompetanse, og kultur for å nytte kompetansen i samhandling med fokus i brukernes behov.

I rekrutteringssammenheng må Os kommune sørge for å erstatte kompetanse en mister, men samtidig tilføre ny kompetanse på bakgrunn av grundig analyse av hva en trenger i organisasjonen framover.

Med bakgrunn i gjennomført kompetanseregistrering må en finne ut hva kommunen mangler, om en utnytter den kompetanse en har på rett måte, og lage en plan for hvordan en skal skaffe seg den kompetansen en mangler.

Os kommune må stimulere medarbeiderne til å utvikle kompetanse, og skape en kultur for læring og utvikling som er kunnskapsbasert. Det er viktig å legge vekt på vilje og evne til å utnytte ny teknologi både når en skal skaffe ny kompetanse og ikke minst bruke den i praksisfeltet.

Støtte til kompetanseutvikling må gis etter klart definerte behov med basis i en kompetanseplan som jevnlig må evalueres og justeres. Gjennom medarbeidersamtaler kan en kartlegge opplærings- og utviklingsbehov/-ønsker hos medarbeiderne. Interne opplæringstiltak som når flere medarbeidere ut fra klart prioriterte behov vil ha en god kostnadseffekt, og gi godt grunnlag for samhandling for å nå felles mål. Ellers kan det være aktuelt å nytte kollegalæring, jobbrotasjon, jobbutvikling og hospitering som ulike interne tiltak. I mange tilfeller vil eksterne kurs og etter/videreutdanningsløp være det som er mest naturlig.

Os kommune prøver å følge opp disse gode intensjonene gjennom det løpende personalarbeidet. Vi jobber kontinuerlig med å rekruttere til stillinger; spesielt innen helse og omsorg. Det er krevende å rekruttere nok barnehagelærere og sykepleiere for tiden. I forbindelse med ferieavvikling innen helse og omsorg, måtte vi leie inn personer fra vikarbyråer for å få turnuser til å gå opp. Vi sleit også med veterinærdekningen i sommer.

I 2022 har Os kommune jobbet med et stort omstillingsprosjekt innen helse og omsorg i forbindelse med innføringen av Helseplattformen. Her har ansatte vist stor endringsvilje vært villige til å lære og ta i bruk nye systemer. Prosjektet har hatt god struktur, god ledelse, og det har vært lagt stor vekt på opplæring og superbrukere. Det er mye overføringsverdi fra Helseplattformen til andre prosjekter som skal innføres i Os kommune. Det er verdt å merke seg at flere ansatte synes det er spennende å være med og utvikle nye systemer.

Råd fra tillitsvalgte om å beholde og rekruttere

I forbindelse med gjennomgang av budsjettet kom tillitsvalgte med følgende gode råd med hva som er viktig med tanke på å beholde og rekruttere ansatte (Møte 21.11.2022):

- Sikre at Os kommune har rett kompetanse på rett plass
- Gjøre ansatte trygge i hverdagen - trygge til å mestre nye problemer og utfordringer med brukere
- Os kommune må støtte ansatte under utdanning med ulike ordninger, fridager, stipender, kompetansemidler
- Os kommune må tilgodese ansatte med høyere lønn etter utdanning
- Bygge ny ungdomsskole og bedre skolelokaler; fysisk arbeidsmiljø påvirker trivsel
- Det er motiverende å se at det er framdrift i prosjekter/investeringsprosjekter og at arbeidsgiver jobber for endringer
- Viktig å støtte opp avdelingslederne
- Øke ressursen spesialpedag i skoler og barnehager
- Må opprettholde trykket på oppfølging av sykefravær, tiltak nytter
- Viktig å være framoverlent i å ta i bruk nye systemer; jamfør Helseplattformen

Personalpolitikk i Os

Os kommune har omfattende rutiner for personalpolitikken som ligger i internkontrollsystemet for å ta vare på og utvikle våre ansatte.

Os kommune har en livsfasepolitikk der vi så langt det lar seg gjøre prøver å finne gode løsninger for omsorgspermisjoner for våre arbeidstakere, samt at vi har en seniorpolitikk som blir brukt aktivt.

Os kommune ønsker å legge forholdene til rette for at senior kan stå i arbeid lenger. Kommunen har derfor egne retningslinjer for seniortiltak.

1.2. Internasjonale og nasjonale føringer

Endringer i verden slår for fullt inn i kommunal sektor og Os kommune er en del av disse endringene. Nå handler det om å lede stødig i usikkert farvann i sammen – politikere, ansatte næringsliv og frivillig sektor. Vi nevner

1. FNs bærekraftsmål
2. Krigen i Ukraina og bosetting flyktninger
3. CV19 situasjonen
4. Strømpriser
5. Renteøkning

Nasjonale føringer

6. Finansiering av ressurskrevende brukere
7. Oppvekstreformen /barnevern
8. Fastlegesituasjonen i Norge

Disse endringene medfører en kostnadsøkning på 10,6 mill. for 2023 (strøm øker med 1,7 mill., renter øker med 3 mill., ressurskrevende med 3,5 mill. og barnevern med 2,4 mill.).

1.FNs bærekraftsmål

Os kommune legger FNs bærekraftsmål til grunn for sin planlegging.

Det jobbes med utarbeidelse av en regional klima – og energiplan og der Os kommune skal vedta eget handlingsprogram. Denne vil bli innarbeidet i økonomiplan fra og med 2024. Det jobbes allerede med energisparing på mange områder. Klima hensyntas i kommuneplan og vi jobber med klimatilpassing innenfor virksomhetene.

2.Krig i Ukraina

Som følge av krigen i Ukraina åpnet Os kommune for å ta imot 70 flyktninger på kort varsel og bosette disse på brakkeriggen i Hummelfjell. Utflytting til kommunene tok lenger tid enn forutsatt og pr nå har Os kommune bosatt 21 flyktninger fra Ukraina. Tilgang til boliger setter begrensninger på mottagelse. Kommunedirektør foreslår derfor å rehabilitere messebygget på Sundmoen og slik at vi kan bosette 3 familier til i 2023. Videre mottak av flyktninger reguleres av om kommunale utleieboliger blir ledig.

3.Koronapandemien

Os kommune har hatt mye ekstra utgifter som følge av Covid-19 i 2022. Totale kostnader hittil i år har vært på 1,57 millioner. Det legges ikke inn budsjett for ekstra CV19 kostnader i 2023.

4. Strømpriser

Energi	Budsjett	Regnskap	Kommentar
2021	2,9 mill.	5,8 mill.	
2022	5,35 mill.	4,29 mill. pr 1.10	
2023	8 mill		Forutsetter 1 million innsparing

5. Renteøkning

På kort tid har rentene økt fra under 1 % til nesten 4 %. Dette gjør at renteutgiftene øker med cirka 3 mill. i 2023.

Nasjonale føringer

Kommunene styres stramt med bemanningsnormer og rettighetsfesting til innbyggere. Vi nevner noen områder som har stor betydning for budsjettet:

6. Finansiering av ressurskrevende brukere

Finansieringsmodellen for ressurskrevende brukere er svært krevende. Os kommune har et høyt antall ressurskrevende brukere. Innslagspunktet for statlig støtte er på 1,5 millioner og det betyr at Os kommune må dekke utgiftene pr bruker inntil 1,5 million. Budsjettet viser en økning i lønnsutgifter til TFF på 3,5 millioner fra 22-23.

Styret i KS Innlandet har spilt inn følgende til høringen på nytt inntektssystem:

Hele ordningen med ressurskrevende tjenester må gjennomgås. Dagens system er åpenbart urimelig. Har du tjenester til en bruker som koster 10 mill. kroner får du langt mer i øremerket tilskudd enn om du yter tjenester til to brukere med 5 mill. kroner for hver. Det øremerkede tilskuddet for ressurskrevende tjenester (toppfinansieringsordningen) må treffe der utgiftene faktisk må dekkes inn. Foreslått nedvekting av pukriteriet i inntektssystemet gir behov for slik stor treffsikkerhet med toppfinansieringsordningen

7.Barnevern

Staten gjennomførte en nasjonal oppvekstreform i 2021.

Denne reformen medførte vekst i kommunale kostnader, blant annet for plass i spesialisert fosterhjem som økte fra 36.200 – 85.000 i egenandel i måneden. Os kommune fikk økning på 3,1 million i 2022, men kom gunstigere ut grunnet fordelingsnøkkelen i samarbeidsavtalen med Røros, Os og Holtålen kommuner.

Røros, Os og Holtålen kommuner har nå revidert samarbeidsavtalen i kommunestyremøte i oktober 2022 med noen nye føringer. Det er enighet om at kostnadene til barnevern heretter skal fordeles etter gjeldende fordelingsnøkkel hva angår administrative kostnader. De faktiske kostnader til barnevern (fosterhjem, institusjonsplasser og tiltak innenfor familier) skal belastes den enkelte kommune.

Denne endringen medfører økte kostnader for Os kommune på kr 2, 4 millioner i 2023.

8.Fastlegeordningen

Et stabilt legekantor er viktig for tryggheten til innbyggerne. Os kommune er privilegert med at vi har 3 leger.

Da fastlegeordningen ble innført i sin tid var det anslått at leger kunne behandle ca. 1200 pasienter pr år. Os kommune har 3 leger som er under spesialisering. Anbefalt antall pasienter pr dag i 2022 er slik:

- Leger med spesialisering - 200 pasienter pr dag
- Leger under spesialisering -150 pasienter pr dag

Tidsbruk til kommunale oppgaver og administrasjon er slik:

20 %	Kommuneoverlege (er satt til 40 %; fortiden praktiseres 20 % uten pandemi eller spesielle beredskapsbehov)
20 %	Lege på sykehjem
20 %	Lege helsestasjon
10 %	KAD-Røros
60%	20 % til oppfølging og samarbeid med NAV, prøvetaking, administrasjon- pr lege.
1,3 årsverk	Sum kommunale oppgaver og diverse oppfølging

Dette betyr at Os kommune har 1,7 årsverk til pasientbehandling; som tilsvarer oppfølging av 1.275 pasienter. Folketallet i Os er for tiden 1874. Ut fra normtall mangler Os kommune legekapasitet til ca 600. Det er derfor lagt inn vikar i 0,6 årsverk mens legene er under spesialisering. 3 leger med spesialisering vil dekke befolkningsgrunnlaget i Os.

Fastlegesituasjonen er satt på dagsorden i KS og KS har spilt inn flere forslag til Helseministeren. Se på andre ordninger for lønnstilskudd under utdanning, arbeidsordninger mm.

1.3. Etiske retningslinjer

Disse ble vedtatt i administrasjonsutvalget i 2013. Virksomhetene har utdypet etiske retningslinjer med egne bestemmelser.

Ansatte og folkevalgte i Os kommune skal møte innbyggere og brukere med respekt.

Faglige kunnskaper og faglig skjønn skal ligge til grunn i rådgivning, myndighetsutøvelse og tjenesteyting. Sammenblanding av ansattes og brukernes private og økonomiske midler skal ikke forekomme.

Forvaltning av samfunnets fellesmidler

Ansatte og folkevalgte i Os kommune skal være seg bevisst at de forvalter samfunnets fellesmidler på vegne av alle innbyggerne i kommunen.

Kommunens ansatte og folkevalgte plikter å ta vare på kommunens ressurser på den mest økonomiske og rasjonelle måte, og skal ikke misbruke eller sløse med kommunens midler. Kommuneansatte og folkevalgte skal ikke tilegne seg personlige fordeler av kommunens ressurser, verken økonomiske midler, eiendommer eller andre eiendeler.

Habilitet

Alle som treffer beslutninger og tilrettelegger for beslutninger i Os kommune er bundet av forvaltningslovens habilitetsregler.

Ansatte og folkevalgte har en selvstendig plikt til å varsle overordnede om inhabilitet slik at man kan fritas fra videre befatning med saken. Ved tvil om inhabilitet skal den ansatte og folkevalgte forelegges spørsmålet for sin nærmeste leder.

1.4 Årsverk i Os kommune

Årsverk pr virksomhet	Årsverk 31.12.2020	Budsjett 22	Budsjett 2023
Politikk	1,1	1,1	1,1
Ordfører og varaordfører	1,1	1,1	1,1
Kommunedirektør/Stab /støtte	8,5	8,5	8,5
1 økonomi, 1 personal, 1,5 IKT og 1, kommunedirektør Digitalisering til 1.11.22	5,5	5,5	4,5
Digitalisering og servicekontor – digitalisering, faktura sjølkostfond, arkiv, tildeling bolig, service mm	3,0	3,0	4,0
Oppvekst	57,8	60,1	61,3
Oppvekstsjef	1,0	1,0	1,0
IKT ansvarlig	0,5	0,5	0,5
Os skole med SFO, Os kulturskole	27,6	27,9	27,9
Dalsbygda skole med SFO	8,0	7,0	7,0
Barnehagene *	20,7	22,9	22,9
Flyktingetjeneste	0,8	0,8	2
Helse og omsorgstjenesten uten TFF	52,5	54,6	57,3
Stab- støtte og forvaltning, vikar innleie, prosjektleder Helseplattform mm	3,1	4,2	4,1
Fagforbundet skal belastes enheten med flest ansatte			0,6
Verjåtunet *	25,5	25,5	26,9
Helsestasjon -1 + prosjektleder			1,60
Fysioterapi			1
Rus og psykisk helse,			2,4
Legekontor 3 leger + turnus + vikar i 60%		3	3,6
Legekontor - forværelse			2,4
Hjemmetjenesten	14,4	14,4	14,4
Prosjekt Helseplattformen Innføring legekontor (Går på investeringer)		1	2
TFF	50,2	55,0	56,5
TFF	50,2	55,0	36,5
TFF- oppfølging i barnehage/ gjelder oppvekstramma.			2
TFF- barnebolig Røros			18
Kultur	3,2	3,2	3,2
Bibliotek, fritidsklubb, frivillighetssentral, kulturkontor -	3,2	3,2	3,2
Kommunalteknikk	18,9	18,8	18,9
Virksomhetsleder for kommunalteknikk	1	1	1
Vaktmester og driftsleder En vaktmestervikar i 2022	4,8	5,9	5,9

Os kommune**ØKONOMIPLAN 2023-2026 OG ÅRSBUDSJETT 2023**

Vann og avløp	1	1	1
Svømmehall	0,2	0,2	0,3
Renholdsavd (0,5 årsverk hjemmetjeneste)	8,8	8,7	9,7
1 Plan/byggesak,	1,0	1,0	1,0
Prosjektleder- investeringer	1,0	1,0	1,0
Vertskommunesamarbeid	10	10	9,9
Lønnsavdelingen	3,0	3,0	3
Felles landbruksavd.	7,0	7,0	6,9
		210,5	

Verjåtunet: Endringer i nattvakter grunnet forsterka enhet.

TFF: Flere nye brukere med omfattende bemanningsbehov i døgnet

Årsverkutviklingen i Os kommune

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
180,4	182,7	184	182,3	179,1	193,4	202,5	210,5

Her inngår kun fast ansatte, og omfattes ikke av ubesatte stillinger. Engasjementer inngår ikke.

2. Økonomiske rammebetingelser

2.1. Frie inntekter- prognose 2022-2026

Prognose for årene 2023-2026:

I hele 1000 kr	Prognose fremlagt av ny regjering 2022	Prognose 2023 lagt fram i des 2021	Ny prognose for 23 lagt fram i nov 2022	Prognose 2024	Prognose 2025	Prognose 2026
Innbyggertilskudd	48 713	48 801	52 279	52 688	52 998	53 000
Utgiftsutjevning	21 758	21 758	20 751	20 876	20 713	20 713
Overgangs- og nyordninger-INGAR	-90	2 000	690	690	690	690
Saker særskilt ford, inkl. barnevernsreformen, helsestasjon skolehelse	1 257	1 257	2 885	2 885	1 305	1 305
Småkommunetilskudd	6 034	6 034	6 257	6 257	6 257	6 257
Ordinært skjønn	600	1 000	800	800	800	800
Ekstra skjønn TFF	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Tilleggsnr. ny regjering	527	582	0	0	0	0
Sum rammetilskudd uten inntektsutjevning	81 799	84 432	86 662	87 196	85 763	85 765
Netto inntektsutjevning	4 204	4 204	2 417	2 589	2 616	2 614
Sum rammetilskudd	86 003	88 636	89 079	89 785	88 379	88 379
Skatt på formue og inntekt *	60 312	60 312	66 321	66 321	66 321	66 321
Sum frie inntekter	146 315	148 948	155 400	156 106	154 700	154 700

* Prognosemodellen la opp til en årlig skatteinntekt for Os på kr 64.521.000 for hele planperioden. Administrasjonen har lagt inn netto tiltak på kr 2 mill. ekstra i skatteinntekter på formue og inntekt for alle år i planperioden, se pkt. 4.3.

2.2. Finansielle måltall og premisser

Kommunen har mål om sunn økonomi; som kan måles mot økonomiske handlingsregler:

1. Netto driftsresultat på minst 2%
 2. Frie midler på disposisjonsfond på 10 % av driftsinntektene
 3. Netto lånegjeld, fratrukket sjølkost og selvfinansierende tiltak og videreutlån, innenfor 70 % av driftsinntektene
 4. Egenkapitalandel for investeringer på minst 20 %
- Hensikten med måltallene er at kommunen skal ha handlefrihet for å takle uforutsette endringer av driftsvilkår, samt at kommunen skal ha egenkapital til investeringer.

2.3. Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene

Netto driftsresultat i % av driftsinntekter

Årstall, tall i hele tusen	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Netto driftsresultat	4 086	11 401	6 442	1 486	15 756	15 927	-7 192	-6 734
Driftsinntekter	206 747	216 818	218 273	213 788	241 111	260 081	227 302	235 433
Netto resultatgrad	1,98 %	5,26 %	2,95 %	0,70 %	6,53 %	6,12 %	-3,16 %	-2,86 %

Netto driftsresultat i prosent i av driftsinntekter for årene 2016-2021. Tallene er hentet fra regnskapene disse årene. 2022-2023 kun anslag hentet fra budsjettene.

Måltallet viser forholdet mellom inntekter og utgifter, og dermed hvordan driften går i balanse. Korrigert netto driftsresultat korrigerer for elementer som ikke representerer reelle inntekter, premieavvik på pensjon og inntekter til bundne avsetninger. Framskrivningene er gjort etter forslag til ny økonomiplan.

Teknisk beregningsutvalg anbefaler kommunene å budsjettere med et netto driftsresultat i størrelsesorden + 2 %. Os kommune sitt langsiktige mål er en prosentsats på minimum + 2 % hvert år. For hele planperioden er budsjettet lagt inn med en negativ prosentsats.

2.4. Disposisjonsfondet i prosent av netto driftsinntekter

Disposisjonsfond i forhold til frie inntekter

Årstall, tall i hele tusen	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Frie inntekter	132 409	137 273	138 448	141 234	151 644	156 941	153 283	163 368
Reelle disposisjonsfond	13 911	11 521	11 556	10 245	26 075	27 402	19 812	13 412
Prosent	10,51 %	8,39 %	8,35 %	7,25 %	17,19 %	17,46 %	12,93 %	8,21 %

Tallene er hentet fra regnskapene for årene 2016-2021 og balansen angående disposisjonsfond. 2022-2023 kun anslag hentet fra budsjettene.

Frie midler på disposisjonsfond på 10 % av driftsinntektene. For å sikre en økonomisk buffer til uforutsette hendelser er det hensiktsmessig å bygge et disposisjonsfond. Tabellen er beregnet ut fra at kommunen bruker kr 7,59 mill. i 2022 og kr 5,4 mill. av disposisjonsfondet i 2023.

2.5. Netto lånegjeld i % av driftsinntektene

Netto lånegjeld i % av driftsinntekter

Årstall, tall i hele tusen	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Netto lån	157 234	165 178	160 234	159 215	167 524	166 516	166 926	230 865
Driftsinntekter	206 747	216 818	218 273	213 788	241 111	260 081	227 302	235 433
Netto lånegjeld	76,05 %	76,18 %	73,41 %	74,47 %	69,48 %	64,02 %	73,44 %	98,07 %

Tallene er hentet fra regnskapene for årene 2016-2021. 2022-2023 kun anslag i budsjett.

Vi har beregnet netto lånegjeld fratrukket startlån, selvfinansierende tiltak og selvkostområdene innenfor vann og avløp. Vi har lagt inn en forutsetning om at vi kun betaler minsteavdrag på lån hvert år i planperioden. Gjeldssaldoen baserer seg på hvor mye lån vi skal ta opp hvert år ifølge investeringsbudsjettet minus forventede avdragsinnbetalinger.

Os kommune sitt langsiktige mål er at netto lånegjeld fratrukket selvkost, selvfinansierende tiltak og videreutlån (startlån) skal være innenfor 70 % av driftsinntektene våre.

2.6 Egenkapitalandel av årets investeringer

Egenkapitalandel av årets investeringer, 2016-2023

Årstall, tall i hele tusen	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Finansierungsbehov	35 535	33 356	15 502	36 231	40 989	34 935	47 850	82 200
Egenkapandel av inv.	7 829	11 309	8 085	23 577	22 913	15 475	8 760	11 075
Bruk av lån	27 706	22 047	7 417	12 654	18 076	19 460	39 090	71 125
Egenkap av årets innvesteringer	22 %	34 %	52 %	65 %	56 %	44 %	18 %	13 %

Tallene er hentet fra regnskapene for årene 2016-2021. 2022-2023 kun anslag i budsjett.

For å kunne bære driftskonsekvensene av investeringstiltak bør kommunen bidra med egenkapital, og begrense gjeldsvekst, renter og avdragsbelastning. Egenkapitalandel for investeringer på 20 %.

Os kommune sitt langsiktige mål er at egenkapitalandelen på investeringer skal være på minimum 20 %.

2.7. Premisser

Ny kommunelov presiserer at premissene skal synliggjøres i økonomiplanen. Revisjon Midt-Norge har gitt beskjed om at både mål og premisser knyttet til bevilgningene skal være angitt. I årsregnskapets årsberetning skal det beskrives om mål og premisser i budsjettet er fulgt. Det dreier seg om disposisjoner i regnskapet som ikke har hjemmel i bevilgning, mangelfull eller manglende gjennomføring av kommunestyrets budsjettvedtak

Kommunestyret gir sine premisser gjennom vedtatte planer og overordna strategier. Disse er integrert i virksomhetene satsinger; se kapittel 5-9. Dette gjelder blant annet kommuneplanens samfunnsdel, næringsplan, kulturminneplan, kommuneplan, folkehelseplan, helse- og omsorgsplan, økonomireglement, regler for næringsfond, innkjøp, finansreglement, saneringsplan for vann og avløp, interkommunale samarbeid, IKT-strategi, en del avtalebaserte tjenester mm.

Premisser:

Måltall for økonomien:

- Netto driftsresultat på minst 2%
- Frie midler på disposisjonsfond på 10 % av driftsinntektene
- Netto lånegjeld, fratrullet sjølkost og selvfinansierende tiltak og videreutlån, innenfor 70 % av driftsinntektene
- Egenkapitalandel for investeringer på minst 20 %
- Minsteavdrag på lån som tidligere vedtatt

Overordna:

- Vedtak om interkommunalt samarbeid på mange områder; jamfør revidert samarbeidsavtale med Røros og Holtålen kommuner
- IKT-strategi der vi tar i bruk nasjonale fellesløsninger; jamfør Helseplattformen
- Automatiserer der det er mulig ut fra et kost/nytte-perspektiv
- Servicetorg som betjener ansatte internt og innbyggere eksternt.
- Fortsette samarbeidet med frivilligheten
- Ta imot minimum 2 lærlinger pr år
- Bosette flyktninger og tilrettelegge for 3 nye boliger i messebygget i 2023
- Forhindre utenforskap på alle områder, jfr. folkehelseplan

Oppvekst:

- En offentlig skole i Os fra skoleåret 23/24
- Øke undervisningstilbudet til voksne innenfor kulturskolen
- Redusere andel spesialundervisning /utvikle nye opplegg
- Større fleksibilitet med bruk av pedagoger og assistenter både i skole og barnehage
- Opprettholde ungdomsskole i egen kommune. Rehabiliterer eller bygger ny ungdomsskole
- Beholde og videreutvikle kulturskolen slik den er i dag
- Barnehageplass for alle som søker om plass

Helse- og omsorg:

- Drifte og utvikle nytt journalsystem «Helseplattformen» - en pasient en journal
- Legekontoret skal ta i bruk Helseplattformen i 2023
- Velferdsteknologi videreutvikles hvert år
- Bygge nytt legekantor /helsehus
- Bygge omsorgsboliger, jamfør vedtatte plankrav i kommunestyret
- Etablere felles kommuneoverlege funksjon i samarbeid med andre kommuner
- Løpende vurderinger på oppgaveløsning og flytte oppgaver fra personer med helsefaglig bakgrunn til annen type kompetanse; jamfør mangel på både pedagoger, leger, sykepleiere og veterinærer
- Innbyggere skal få bo hjemme så lenge som mulig
- Bekjempe barnefattighedsproblematikk

Kultur:

- Os kommune skal ha likt tilbud i fritidsklubb, svømmehallen og Oshallen som i dag
- Ha egen kultursjef i kommunen
- Fortsette med støtte- og sponsoravtaler, men stille tydeligere krav om profilering og motivering overfor barn og unge til å delta i idrett.
- Tydeliggjøre kulturminner som ressurs i samfunnsutviklingen
- Bidra til at kulturarven blir forstått og brukt som premiss og ressurs for framtidig bruk av landskap, arealer, bygninger og anlegg

Kommunalteknikk:

- Selge bygninger som ikke har vesentlig bruk og som er lite økonomiske
- Fortsatt jobbe for å øke utleie av svømmehall og Oshallen til riktig utleiepris
- Bygge ut bredbånd i hele kommunen
- Energisparende tiltak i bygg
- Saneringsplan: Godt drikkevann, klimatilpassing, avløpstiltak, overvåkningssystemer

Næringsutvikling

- Satsing på landbruk og reiseliv for å stabilisere/ øke antall arbeidsplasser i kommunen

3. Befolkning

3.1. Befolkningssammensetningen

Inntektene i en kommune fordeles etter antall innbyggere og sammensetningen i befolkningen. Inntektssystemet for kommunesektoren er sammensatt med det formålet å utjevne forskjeller imellom kommunene, slik at alle kommuner i størst mulig grad skal kunne gi et likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne.

Reduksjon i innbyggertallet gir en direkte reduksjon i rammetilskuddet fra staten.

Sammensetning i 2022	Os - %	Nasjonalt
0-18 år	16,9	21,6
19-34 år	18,49	21,2
34-66 år	42	41,1
67-89 år	21,5	15,2
90 år og eldre	1,08	0,9

Oversikt over beregnet utgiftsbehov i Os kommune sml med landet for øvrig.

	HELE LANDET		OS	
	Vekt	Antall	Antall	Utgifts- behovs- indeks
0-1 år	0,0057	109 740	34	0,9078
2-5 år	0,1358	228 507	59	0,7565
6-15 år	0,2641	643 155	149	0,6788
16-22 år	0,0239	453 296	162	1,0472
23-66 år	0,1047	3 138 464	1 046	0,9765
67-79 år	0,0567	639 203	298	1,3660
80-89 år	0,0765	196 967	93	1,3835
over 90 år	0,0384	46 460	21	1,3244

Se KOSTRA statistikk for Os kommune, kommunenummer: 3430

<https://www.ssb.no/kommunefakta/kostra>

Innlandsstatistikk

3.2. Ressurskrevende brukere

I 2023 er lønnsrammen til tjenesten for ressurskrevende brukere beregnet til ca. 40 mill. Årsverkene forventes å ligge på cirka 56,5 årsverk i 2023, i 2022 er den på 55. Os har et tett samarbeid med Røros kommune innenfor TFF, med egen barnebolig på Røros. Mange av de ansatte jobber med ressurskrevende i Røros kommune, som gjør at Os kommune

Dette betyr følgende endringer i konsekvensjustert budsjett:

I hele tusen	2019	2020	2021	2022	2023
Lønnsutgifter inkl. sos. utg.	26,98	32,09	37,92	38,56	40,50
Tilskudd fra Staten	9,66	19,62	19,50	18,00	12,40
Refusjon fra Røros kommune	5,12	5,87	6,94	5,60	9,60
Netto lønnsutgifter	12,20	6,61	11,48	14,96	18,50

Innslagspunktet for statlig støtte i 2022 er på 1,5 millioner pr bruker, hvis forslaget blir vedtatt i statsbudsjett. Dette betyr at kommunen må dekke en egenandel på 1,5 millioner pr bruker, før vi får refusjon fra staten på ordningen. Kommunen får deretter dekt 80 % av lønnsutgifter til TFF, men ingen andre utgifter. Tabellen viser at vi har en økning på lønnsutgifter innen TFF på kr 3,5 mill. fra 2022 til 2023.

4. Konsekvensjustert budsjett 2023-2026

Os kommune legger til grunn «Prognosemodellen» fra KS.

4.1. Konsekvensjustert budsjett 2023-2026

Dersom dagens driftsnivå videreføres med de nye inntektsforutsetningene, vil driften gi følgende ubalanse for økonomiplanperioden 2023 – 2026. Tallene er justert etter statsbudsjettet som ble presentert i november:

Konsekvensjustert budsjett:		Vedtatt	Konsekvensjustert budsjett 2023-2026			
Budsjett i hele tusen	Regnskap	Reg. budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Årstall:	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Sum driftsinntekter	-260 081	-227 451	-234 450	-235 917	-232 064	-232 166
Sum driftsutgifter	244 178	237 233	244 516	241 516	241 716	241 716
Brutto driftsresultat	-15 902	9 781	10 066	5 599	9 652	9 550
Netto finansinntekter/-utgifter	9 795	9 770	12 070	12 640	13 340	13 540
Motpost avskrivninger	-9 820	-10 932	-11 100	-11 200	-11 400	-11 400
Netto driftsresultat	-15 927	8 619	11 036	7 039	11 592	11 690
Overført til investering	528	700	600	700	700	700
Bruk og avsetning til bundne fond	6 688	-1 729	-934	-1 150	-1 030	-1 270
Bruk og avsetning til disp.fond	8 711	-7 590	0	0	0	0
Mer-/mindreforbruk	0	0	10 702	6 589	11 262	11 120

Konsekvensjustert økonomisk oversikt for årene 2023-2026 for tiltak

4.2 Forutsetninger for konsekvensjustert

Konsekvensjustert budsjett er en framskriving av drifta i 2022 med lønns- og prisvekst. I tillegg er det lagt inn vedtak som angår budsjettet, nye nasjonale føringer og tjenester som har endret behov grunnet brukerrettigheter.

Vi nevner følgende forutsetninger for konsekvensjustert:

- KS prognose modell legges til grunn
- Vedtatte endringer legges inn i konsekvensjustert
- Skatt og rammetilskudd for 2023 er 151 400. (Prognose for 2022 er 147,5 millioner)
- Innbyggertall på 1900 med tilflytting (Ekstraordinært med tilflytting fra Ukraina)
- Lønnsvekst 3,9 %
- Prisvekst på lisenser, kjøp fra andre – 3 %. Forøvrig 0 %.
- Strømkostnader budsjettet med 7 millioner. Det forutsettes 10 % innsparing via ENØK tiltak. (Forbruk pr 15.11 er 5,7)
- Renteøkning- økning på 3 millioner til ca. 4 % rente. Dette utgjør 6,93 millioner.
- Avdrag ligger på minimumsavdrag med totalt 7 millioner

Endringer i Os kommune i 2023

- Oppvekst har fått redusert sin ramme med 2, 2 millioner i forbindelse med overgangen til en skole høst 2023; jamfør vedtak Framtidas skole.
- Barnevernskostnader er økt med 2, 4 millioner grunnet endringer i overordna samarbeidsavtale. Forventer 1 million i skjønnstilskudd til barnevern.
- Tilskuddet til både ressurskrevende brukere /PU- brukere er redusert fra 18 – 12,4 millioner grunnet færre brukere. Nye brukere har kommet til, men disse utløser ikke tilskudd da kostnadene pr bruker ligger under innslagspunktet på 1,5 million. Salg til Røros er økt. Redusert tilskudd og inntekter til tjenesten utgjør dermed 2.1 millioner. Os kommune har en økning på lønnsutgifter innen TFF på kr 3,5 mill. fra 2022 til 2023. I tillegg har Os kommune fått flere nye tjenestemottakere.
- Økning innen flyktningetjenesten med 1,2 årsverk
 - Budsjett i 2023 på 5 millioner, herunder ligger 1 årsverk som benyttes i skole, tolk mm og 1 årsverk bosetting, oppfølging voksenopplæring. 2,3 millioner er ført på oppvekst.
 - Anslag om at vi kjøper voksenopplæring etter avtale med Røros på 1, 4 millioner.
 - Os kommune budsjetterer med 26 flyktninger i ½ halvår, har allerede 21 fra Ukraina, Integreringstilskuddet er på 6,4 millioner i 2023.
- CV19 kostnader- det er ikke budsjettet med ekstra kostnader til CV19
- Investeringer. Den største investeringen som er foreslått er nytt helsehus til 33 millioner, bygging Nørnesjordet 6-16 med 17 millioner – herunder kommunal egenandel på 6, 1 million. Totalt er det forslag om netto investeringer på 71,125 millioner i 2023. Dette inkluderer tilskudd. I tillegg vil 8 mill. finansieres via

sjølkostfond. Lån blir tatt opp på høsten og konsekvensene av disse investeringene vil i hovedsak komme først i 2024.

4.3. Tiltak for å komme i balanse

Tabell: Tiltak i økonomiplanen 2023-2026 for å få budsjettet i balanse:

Tiltak for å få økonomiplan 2023-2026 i balanse:		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
	I hele tusen:	2023	2024	2025	2026
Tiltak:	Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk i konsekvensjustert budsjett:	-10 702	-6 589	-11 262	-11 120
1	Skjønnskudd barnevernsreformen	1 000	1 000	1 000	1 000
2	Strømkostnader lagt inn med 8 mill. Redusere 10 % i forhold til energisparende tiltak + litt ekstra	952	952	952	952
3	Bruk av disposisjonsfond	6 400	0	0	0
4	Reduksjon på virksomhetenes rammer	2 350	2 350	2 350	2 350
5	Reduksjon i årsverk	0	63	4 610	4 468
	Budsjett i balanse:	0	0	0	0

I det konsekvensjusterte budsjettet har administrasjonen lagt inn et netto tiltak på kr. 2 mill. i ekstra skatteinntekter.

4.4. Netto rammer til virksomhetene i 2023-2026

Etter forslag på tiltak, gir det følgende netto rammer på de ulike rammeområdene:

I hele tusen	Regnskap 2021	Revidert budsjett 2022	Flytting av alle bygg til kom.teknikk + fjerning av interne fordelinger	Endring i 2022 for sammenligning	Forslag budsjett 2023	Forslag budsjett 2024	Forslag budsjett 2025	Forslag budsjett 2026
01 Stab/støtte	20 119	17 506	4 205	21 711	21 996	21 423	20 623	20 618
02 Oppvekst	46 668	43 763	-1 597	42 166	44 165	41 965	40 762	40 747
04 Landbruk	1 427	1 388	0	1 388	1 438	1 438	1 438	1 438
05 Helse- og omsorg	66 869	72 218	-1 464	70 754	75 934	74 321	72 991	72 919
08 Kultur	2 942	3 123	33	3 156	3 186	3 166	3 156	3 156
09 Kommunalteknikk	19 867	14 325	-1 177	13 148	17 300	16 100	14 890	14 884
10 Finans	-157 892	-152 322	0	-152 322	-164 019	-158 413	-153 860	-153 762
Mer/mindreforbruk:	0	0	0	0	0	0	0	0

Alle avskrivninger ble flyttet over til finans fra og med 2022. Det er kun avdrag og renter som har påvirkning på årsresultatet. Alle kommunale bygg i kommunen utenom museene er fra 2023 flyttet over til kommunalteknikk. Tidligere husleieinntekter på kommunale utleieleiligheter har vært i budsjettet til Stab/støtte. Dette er nå overflyttet til kommunalteknikk fra 2023.

Mange interne overføringer mellom virksomhetene er derfor også fjernet, blant annet vaktmestertjenester. Vi har satt opp en oversikt som viser hvor mye som er overflyttet til kommunalteknikk fra hvert virksomhetsområde og fjerning av interne overføringer og interne kjøp og salg. Indirekte inntekter og utgifter på selvkostområdene er også fjernet fra 2023 etter anbefaling fra Momentum Solution AS. Firmaet hjelper kommunen med å utregne gebyrer mm. i forhold til selvkostområdene. Oppstillingen er gjort for å kunne sammenligne årene 2022 og økonomiplanenperioden.

4.5.Skjema bevilgningsoversikt - drift 2023-2026 BFR § 5-4

Her presenteres skjema «Bevilgningsoversikt – drift» og skjema «Økonomisk oversikt etter art – drift» (pkt. 4.5) for årene 2023-2026, som viser at økonomiplanen for årene 2023-2026 er i balanse, etter forslag fra administrasjonen. Begge skjema presenteres i hele tusen.

Bevilgningsoversikt - drift 2022-2025

<i>Tallene er i hele tusen</i>	Regn- skap 2021	Oppr. Budsjett 2022	Rev. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Rammetilskudd	-91 857	-85 003	-85 003	-90 079	-90 785	-89 379	-89 379
Inntekts- og formuesskatt	-58 126	-61 312	-61 312	-66 321	-66 321	-66 321	-66 321
Eiendomsskatt	-6 958	-6 968	-6 968	-6 968	-6 967	-6 967	-6 967
Andre generelle driftsinntekter	-2 485	-1 555	-1 555	-6 922	-7 680	-5 233	-5 335
Sum generelle driftsinntekter	-159 426	-154 838	-154 838	-170 290	-171 753	-167 900	-168 002
Sum bevilgninger drift, netto	143 523	151 097	153 687	164 953	159 563	154 890	155 032
Avskrivninger	0	10 932	10 932	11 100	11 200	11 400	11 400
Sum netto driftsutgifter	143 523	162 029	164 619	176 053	170 763	166 290	166 432
Brutto driftsresultat	-15 903	7 192	9 782	5 764	-990	-1 610	-1 570
Renteinntekter	-753	-860	-860	-1 560	-1 560	-1 560	-1 560
Utbytte	-94	-300	-300	-300	-300	-300	-300
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	2 884	3 930	3 930	6 930	7 000	7 200	7 300
Avdrag på lån	7 758	7 000	7 000	7 000	7 500	8 000	8 100
Netto finansutgifter	9 795	9 770	9 770	12 070	12 640	13 340	13 540
Motpost avskrivninger	-9 820	-10 932	-10 932	-11 100	-11 200	-11 400	-11 400
Netto driftsresultat	-15 927	6 030	8 620	6 734	450	330	570

Os kommune
ØKONOMIPLAN 2023-2026 OG ÅRSBUDSJETT 2023

Overføring til investering	528	700	700	600	700	700	700
Avsetning til bundne fond	12 743	487	487	286	350	420	280
Bruk av bundne driftsfond	-6 055	-2 016	-2 216	-1 220	-1 500	-1 450	-1 550
Avsetning til disposisjonsfond	8 711	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	-5 200	-7 590	-6 400	0	0	0
Sum disponering eller dekning av netto driftsresultat	15 927	-6 029	-8 619	-6 734	-450	-330	-570
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0	0
	Regn- skap 2021	Oppr. Budsjet 2022	Rev. budsjet 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Bevilgninger - drift							
Administrasjonen	20 119	17 201	17 506	21 996	21 423	20 623	20 618
Avsetning til bundne fond	-9 160	-385	-385	-85	-85	-85	-85
Bruk av bundne fond	1 631	300	300	0	0	0	0
Renteinntekter	10	0	0	0	0	0	0
Administrasjon netto ramme	12 599	17 116	17 421	21 911	21 338	20 538	20 533
Oppvekst	46 668	42 763	43 763	44 165	41 965	40 762	40 747
Avsetning til bundne fond	-249	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	892	0	200	0	0	0	0
Oppvekst netto ramme	47 312	42 763	43 963	44 165	41 965	40 762	40 747
Landbruk	1 427	1 437	1 388	1 438	1 438	1 438	1 438
Avsetning til bundne fond	-771	-68	-68	-68	-68	-68	-68
Bruk av bundne fond	599	16	16	16	16	16	16
Landbruk netto ramme	1 254	1 385	1 336	1 386	1 386	1 386	1 386
Helse og omsorg	66 869	71 668	72 218	75 934	74 321	72 991	72 919
Avsetning til bundne fond	-1 434	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	1 565	0	0	0	0	0	0

Os kommune
ØKONOMIPLAN 2023-2026 OG ÅRSBUDSJETT 2023

Helse og omsorg netto ramme	66 999	71 668	72 218	75 934	74 321	72 991	72 919
Kultur	2 942	2 938	3 123	3 186	3 166	3 156	3 156
Avsetning til bundne fond	-427	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	281	20	20	20	20	20	20
Kultur netto ramme	2 796	2 958	3 143	3 206	3 186	3 176	3 176
Kommunalteknikk	19 867	13 925	14 325	17 300	16 100	14 890	14 884
Avsetning til bundne fond	-671	-34	-34	-133	-197	-267	-127
Bruk av bundne fond	1 087	1 680	1 680	1 184	1 464	1 414	1 514
Renteinntekter	83	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	-285	-364	-364	0	0	0	0
Kommunalteknikk netto ramme	20 080	15 207	15 606	18 351	17 367	16 037	16 271
Finans, premieavvik	-7 518	0	0	0	0	0	0
Netto føres til pkt. 6	143 523	151 097	153 687	164 953	159 563	154 890	155 032

Skjema: Bevilgningsskjema – drift for perioden 2023-2026, med opprinnelig budsjett 2022, regulert budsjett for 2022 og regnskap for 2021.

Skjema bevilgningsoversikt skal gi samme brutto og netto driftsresultat som skjema økonomisk oversikt drift. For å håndtere det, må del to av skjema bevilgningsoversikt drift vise hva hver virksomheter får i rammer for de neste årene. En del beløp ligger annet sted i skjemaet og må derfor trekkes ut fra rammene før netto bevilgning til virksomhetene settes inn på linje 6. Dette gjelder først og fremst renteinntekter og utgifter og bruk og avsetning av bundne fond.

4.6. Skjema økonomisk oversikt - drift, 2023-2026 BFR § 5-6

Skjema: Økonomisk oversikt etter art – drift 2023-2026, med opprinnelig budsjett 2022, regulert budsjett 2022 og regnskap for 2021.

Økonomisk oversikt - drift, 2023-2026

	I hele tusen	Regn- skap	Opprinn. budsjett	Reg. bud- sjett	Bud- sjett	Bud- sjett	Bud- sjett	Bud- sjett
		2021	2022	2022	2023	2024	2025	2026
1.	Rammetilskudd	-91 857	-85 003	-85 003	-90 079	-90 785	-89 379	-89 379
2.	Inntekts- og formuesskatt	-58 126	-61 312	-61 312	-66 321	-66 321	-66 321	-66 321
3.	Eiendomsskatt	-6 958	-6 968	-6 968	-6 968	-6 967	-6 967	-6 967
4.	Andre skatteinntekter	-86	-85	-85	-85	-85	-85	-85
5.	Andre overføringer og tilskudd fra staten	-2 638	-1 565	-1 565	-6 931	-7 680	-5 260	-5 360
6.	Overføringer og tilskudd fra andre	-66 918	-35 971	-36 120	-35 153	-35 153	-35 153	-35 153
7.	Brukerbetalinger	-6 552	-8 289	-8 289	-8 599	-8 599	-8 599	-8 599

Os kommune
ØKONOMIPLAN 2023-2026 OG ÅRSBUDSJETT 2023

8.	Salgs- og leieinntekter	-26 947	-28 109	-28 109	-21 297	-21 297	-21 297	-21 297
9.	<i>Sum driftsinntekter</i>	<i>-260 081</i>	<i>-227 302</i>	<i>-227 451</i>	<i>-235 433</i>	<i>-236 887</i>	<i>-233 061</i>	<i>-233 161</i>
10.	Lønnsutgifter	127 480	125 124	125 798	131 449	127 023	123 160	123 273
11.	Sosiale utgifter	22 393	27 472	27 621	28 597	27 647	26 864	26 891
12.	Kjøp av varer og tjenester	71 565	65 348	67 024	64 968	64 944	64 944	64 944
13.	Overføringer og tilskudd til andre	12 921	5 617	5 857	5 083	5 083	5 083	5 083
14.	Avskrivninger	9 820	10 932	10 932	11 100	11 200	11 400	11 400
15.	<i>Sum driftsutgifter</i>	<i>244 178</i>	<i>234 494</i>	<i>237 233</i>	<i>241 197</i>	<i>235 897</i>	<i>231 451</i>	<i>231 591</i>
16.	Brutto driftsresultat	-15 903	7 192	9 782	5 764	-990	-1 610	-1 570
17.	Renteinntekter	-753	-860	-860	-1 560	-1 560	-1 560	-1 560
18.	Utbytter	-94	-300	-300	-300	-300	-300	-300
19.	Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0	0
20.	Renteutgifter	2 884	3 930	3 930	6 930	7 000	7 200	7 300
21.	Avdrag på lån	7 758	7 000	7 000	7 000	7 500	8 000	8 100
22.	<i>Netto finansutgifter</i>	<i>9 795</i>	<i>9 770</i>	<i>9 770</i>	<i>12 070</i>	<i>12 640</i>	<i>13 340</i>	<i>13 540</i>
23.	Motpost avskrivninger	-9 820	-10 932	-10 932	-11 100	-11 200	-11 400	-11 400
24.	Netto driftsresultat	-15 927	6 030	8 620	6 734	450	330	570
	Disponering eller dekning av netto driftsresultat:							
25.	Overføring til investering	528	700	700	600	700	700	700
26.	Avsetninger til bundne driftsfond	12 743	487	487	286	350	420	280
27.	Bruk av bundne fond	-6 055	-2 016	-2 216	-1 220	-1 500	-1 450	-1 550
28.	Avsetninger til disposisjonsfond	8 711	0	0	0	0	0	0
29.	Bruk av disposisjonsfond	0	-5 200	-7 590	-6 400	0	0	0
30.	Bruk av tidligere års mindreforbruk	0	0	0	0	0	0	0
31.	Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0	0	0	0
32.	Frømført til inndeckning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0	0
	SUM	0	0	0	0	0	0	0

5. Kommunedirektør og stab

5.1. Status

	2022	Forslag for 2023
Budsjettramme (revidert)	17.506	21.996
Sykefravær pr 31.10.2022:	3 %	
Sykefravær mål	4,5 %	3 %

Staben består av personalsjef, digitaliserings- og kvalitetsansvarlig, IT-leder, økonomisjef, leder felles lønnsavdeling og leder servicetorget. Fra 1.11.2022 har digitaliseringsansvarlig tatt over ledelsen av servicekontoret.

I tillegg ligger det inne følgende områder i budsjettet til kommunedirektør:
Politisk ledelse, råd og utvalg, tilsyn og kontroll, kommunale boliger, fellesrådet, næring, fellesutgifter, utgifter i forhold til kommunehuset og eiendomsskatt.

Servicetorget

Servicetorget er et viktig nav i organisasjon og har både interne og eksterne tjenester. Her nevnes noen oppgaver som er lagt til servicekontoret:

- ✓ Postmottak og arkiv for alle inngående henvendelser
- ✓ Kontrollfunksjon for all utgående elektronisk post
- ✓ Politisk sekretariat for alle politiske utvalg - ansvarlig for innkallinger, protokoller mm
- ✓ Administrasjon av 65 utleieboliger og sekretær for boligutvalget
- ✓ Administrasjon av leiekontrakter, og fakturering ulike utleiebygg,
- ✓ Kontroll og kontering av regninger for teknisk, samt telefoni- og strømregninger
- ✓ Ansvarlig for Komtek (elektronisk system for kommunale sjølkost tjenester) Det betyr å holde orden, oppdatere systemet og fakturere alle kommunale avgifter hver måned
- ✓ Ansvarlig for eiendomsskatten og sakkyndig nemnd
- ✓ Innhenting av alle opplysninger til Meglerpakker
- ✓ Informasjon i krisesituasjoner og beredskap
- ✓ Ansvarlig for booking - Oshallen, svømmehall mm
- ✓ Arkivplanen med alt det innebærer av rutiner og oversikter av alle slag, inkludert ROS-analyser i forhold til arkiv.

5.2. Fagområder

5.2.1. Innbyggerdialog og servicetorg

1. Fortsette utviklingen av "Innbyggerkontakt" med målrettede meldinger til innbyggere
2. Videreutvikle hjemmesiden og bruken av sosiale media
3. Veiledning og digital kommunikasjon med kommunens innbyggere, lag og foreninger og næringslivet

4. Lansere MinSide med innlogging via ID-porten for innbyggere på hjemmesiden vår
Innlogging en gang for flere offentlige tjenester samtidig
5. Videreutvikling av robot (ChatBot Robert) for informasjon og kommunikasjon til publikum og innbyggere
6. Etablere nye tjenester på Servicetorget som touchscreen for publikum til søk på hjemmeside og publikums-PC

5.2.2. Digitalisering

1. Videreutvikle og ta i bruk flere tjenester/ systemer innen velferdsteknologi i samarbeid med helse og omsorg
2. Teste ut/ innføre automatisk saksbehandling innen kurante byggesaker og saker innen landbruk
3. Fortsette prosesser for virksomhetsvise strategier for digital transformasjon
4. Fortsette innføringen av nytt folkeregister, eInnsyn, Documaster (Noark5 godkjent database/arkiv)
5. Innføre nytt saksbehandlingssystem, ESA skal fases ut 2023
6. «Orden i eget hus»: Systematisering av databehandleravtaler og protokoller,
7. Innføre ny ERP-programvareportefølje (administrative program; regnskap, lønn, personal, innkjøp og arkivering) Dette er et stort og arbeidskrevende prosjekt som krever mye ressurser og opplæring. Egen prosjektleder engasjeres i samarbeid med Røros og Holtålen kommuner.
8. Innføring av e-handel i samarbeid med øvrige kommuner i Abakus samarbeidet
9. Innføre og drifte Helseplattformen på legekantoret
10. Større fokus på e-læring som KS-læring

5.2.3. IKT og sikkerhet

1. Ny arbeidsplattform / ansatteportal sammen med Røros og Holtålen.
2. Anbud på telefoni / sentralbord og multifunksjonsskopimaskiner.
3. Øke sikkerhet med nivå 4 innlogging til alle systemer
4. Avslutte Citrix -bruk i dagens løsninger.
 - a) gå totalt til skytjenester
 - b) Office 365 eller tilsvarende 100% til alle brukere
 - c) avslutte lokal drift med Ren Røros Digital AS
 - d) skybasert printløsning
5. Øke sikkerhet:
 - a) på låsing, gå til 95% elektronisk lås, sammen med teknisk. Det er alltid nøkler på avveie.
 - b) 100% overvåkning og alarm i vannuttak og vannbasseng, sammen med teknisk. Dette er pga. samfunnssikkerhet.
6. Automatisere løsninger, hente informasjon 1 gang til alle fagsystemer fra lønssystem pga. det er eneste database som er 100% oppdatert i hver kommune.

5.2.4. Personalpolitikk

Os kommune har kontinuerlig fokus på kompetanseheving og organisasjonsutvikling. Det legges opp til kursing innenfor den enkelte virksomhet. Alle ledere i Os skal stimulere og legge til rette for kompetanseheving og utvikling. Os kommuner har

I 2023 legges det opp til 4 samlinger for virksomhet-, stab og avdelingslederne.

Følgende retningslinjer kommer opp til revisjon i administrasjonsutvalget i 2023:

- Revidering av retningslinjer for seniorpolitikk
- Heltidskultur
- Arbeidstøy
- Permisjonsreglementet

5.2.5. Internkontroll

Kommunedirektørens internkontroll er hjemlet i kommuneloven § 25-1:

- a) utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering
- b) ha nødvendige rutiner og prosedyrer
- c) avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik
- d) dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig
- e) evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll.

Kommunedirektøren rapporterer i årsberetning om internkontrollen, samt skal informere kommunestyret en gang i året.

Hvor er det størst risiko for at noe går galt i Os kommune?

- Se revisjonens risiko og vesentlighetsvurdering - <http://konfjell.no/wp-content/uploads/2020/05/2020095-Helhetlig-risiko-og-vesentlighet-Os-kommune-rev.pdf>
 - Manglende kapasitet ved sykdom – vi har kun en person i mange nøkkel stillinger. Det er den største risikofaktoren i Os kommune
 - Mange godt voksne arbeidstakere, og vi står overfor et generasjonsskifte. Os kommune må ha mye fokus på rekruttering
 - Oppfølging flyktninger - mange språk utfordrer kapasitet og kompetanse i skole og barnehage
 - PPT-mange individsaker og rehenvvisninger. Det påpekes at det er en utfordring med kompetanse- og kunnskapsoverføring i skolene.
 - Manglende bestillerkompetanse i anbud

5.3. Oppfølging sykefravær

Målet for sykefraværet i Os kommune er 6 %. Det jobbes fortløpende med å holde sykefraværet nede og vi har engasjert en person i staben i 20 % til å bistå avdelingslederne med oppfølging sykefravær. Mye av sykefraværet første halvår skyldes CV19 og ettervirkninger av dette ser vi i andre halvår.

Sykefraværsoversikt pr. mnd.						
Periode:	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Januar	8,2 %	6,4 %	10,8 %	6,3 %	7,9 %	7,5 %
Februar	6,4 %	7,6 %	9,6 %	7,1 %	7,3 %	11,1 %
Mars	8,5 %	6,4 %	8,5 %	9,1 %	5,9 %	10,8 %
April	7,4 %	6,6 %	6,4 %	7,3 %	8,5 %	8,3 %
Mai	6,7 %	5,9 %	6,3 %	5,6 %	9,4 %	7,3 %
Juni	5,9 %	5,8 %	4,8 %	4,9 %	9,1 %	8,0 %
Juli	3,3 %	4,8 %	5,2 %	3,9 %	9,1 %	6,3 %
August	3,7 %	5,9 %	5,5 %	4,8 %	9,6 %	5,0 %
September	5,5 %	7,7 %	4,7 %	5,4 %	12,3 %	6,9 %
Oktober	5,0 %	8,2 %	5,9 %	7,0 %	9,1 %	
November	4,1 %	8,2 %	5,6 %	8,1 %	8,9 %	
Desember	6,8 %	8,8 %	5,0 %	7,4 %	9,4 %	

Totalt	6,2 %	7,0 %	6,6 %	6,5 %	8,9 %	
---------------	-------	-------	-------	-------	-------	--

1 kvartal	8,0 %	6,8 %	9,7 %	7,6 %	7 %	9,8 %
2 kvartal	6,4 %	6,1 %	6,0 %	6,1 %	9 %	7,8 %
3 kvartal	4,3 %	6,1 %	5,1 %	4,7 %	10,3 %	6,0 %
4 kvartal	5,8 %	8,4 %	5,5 %	7,5 %	9,1%	

5.4. Oppfølging næringsplan

Os kommunestyre vedtok ny næringsplan den 18.11.21.

Os kommune har avtale med Røros Næringshage om førstelinjetjenesten. Utover dette er det ordfører, økonomisjef, kommunedirektør, landbruk, teknisk, kultur og servicekontoret som følger opp næringslivet. Denne planen nevnes under stab da vi ikke har dedikerte personer til følge opp næringsarbeidet.

Tema	Tiltak	Ansvarlig
Nyskapende og innovativt næringsliv		
Førstelinjetjeneste	Tjenesten innebærer inntil 4 timers gratis veiledning fordelt på inntil 2 møter. Her tilbyr Os kommune hele spekteret av veiledning fra hjelp til å stifte selskapet, til diskusjoner om forretningsidé, økonomiske kalkyler eller budsjetter. Tjenesten gjelder både til gründere/etablerere og til knoppskyting/nye ideer med utgangspunkt i eksisterende virksomhet	Kommunedirektør -KD Røros Næringshage . Avtale inngått etter anbud og fornyes i 2022
Næringsvennlig kommune		Kommunestyre KD og alle ansatte

Os kommune
ØKONOMIPLAN 2023-2026 OG ÅRSBUDSJETT 2023

Saksbehandling	Være serviceinnstilt, veilede søkere og informere om saksgang og frister. Løpende oppgave Svar innen forvaltningslovens og særlovenes frister	KD og saksbehandlere
Planlegging	Revidere kommuneplan; vurdere næringsområder mm – Se her https://os.kommune.no/bygge-og-bo/arealplaner/om-arealplaner/ Følge opp vedtatte planer i budsjettet	Kommunestyret, KD
Vertskap	Jevnlige møter med næringslivet – ute i bedrifter og på kommunehuset. Nettverksbygging og faglig påfyll	Ordfører og varaordfører
Rammevilkår		Kommunestyret, ordfører Regionråd, KD
Klima	a. Regional klima – og energiplan med kommunale tiltaksplaner er under arbeid.	Prosjektleder engasjert
Bredbånd	b. Sikre full bredbåndsdekning	Saker til kommunestyret
Landbruket	c. Landbruket og tilstøtende næringer skal ha forutsigbare ramme som legger grunnlag for økt selvforsyningsgrad, trygghet for investeringer og bredde i bruksstørrelse i regionen	KD og landbrukskontoret
Ungdomsmedvirkning	d. Ungdomsmedvirkning og ungt entreprenørskap Samarbeide om tilflytting	
Samarbeid	e. Regionalt utviklingsarbeid skal forankres i Os og gjennom god kommunikasjon med samarbeidspartnere Bidra til inkludering, innovasjon, næringsutvikling og verdiskaping	Ordfører, KD og ansatte
	Oppfølging handlingsplanen i Regionrådet for Fjellregionen; fra 2022 Interkommunalt politisk råd i Nord-Østerdal	Ordfører, KD

6. Oppvekst

6.1. Overordnede målsetninger

Os kommune har definert 4 overordnede målsetninger for oppvekstområdet.

Faglig og sosial kompetanse

Barns faglige og sosiale kompetanse skal heves, og de skal forberedes til framtidens utdannings- og samfunnsliv.

Det 21. århundrets ferdigheter

Barn og unge skal tilegne seg kompetanser tilknyttet de 21. århundres ferdigheter (kritisk tenkning, problemløsning, kreativitet, kommunikasjon, ny informasjonsteknologi, samarbeid og medborgerskap).

Kollektiv kompetanseutvikling

Alle ansatte i barnehage og skole samt på kommunalt nivå skal øke sin kompetanse gjennom en kollektiv og samordnet kompetanseutvikling i profesjonelle læringsfellesskap.

Fram mot 2025 skal «laget rundt barnet» styrkes gjennom den nasjonale satsingen kompetanseløftet:

Laget rundt barna består av lærere og andre ansatte i barnehage, skole og SFO, barnehage- og skoleeier, ansatte i PP-tjenesten og andre tverrfaglige tjenester i kommunen som helsestasjonen, skolehelsetjenesten, barnevern, barne- og ungdomspsykiatrisk tjeneste mv.

BTI er et viktig verktøy for samarbeidet mellom de som utgjør laget rundt barnet. Vi trenger en ekstra satsing og et løft for at BTI skal fungere bedre.

Tiltak: Samarbeide tettere med andre BTI-kommuner og prioritere bruk av planleggingstid og planleggingsdager til dette arbeidet.

Kompetanseløftet skal bygge på lokale og regionale vurderinger i NØ av behov for kompetanse, i samarbeid med Høgskolen i Innlandet (INN).

Kompetanseløftet skal bidra til at det er tilstrekkelig kompetanse som er tett på barna og elevene. Dette for å forebygge utenforskap, fange opp utfordringer og gi et inkluderende og tilpasset pedagogisk tilbud til alle, inkludert de med behov for særskilt tilrettelegging.

Tiltak: Det er viktig at vi setter av midler til kompetanseutvikling for alle i oppvekst som utgjør laget rundt barnet, både assistenter, pedagoger, skoleledelse, skoleeier, skolehelsetjeneste og eventuelle andre. Det anbefales at Os kommune viderefører det gode interkommunale samarbeidet i Nord-Østerdalsregionen gjennom ny samarbeidsavtale om kompetanseutvikling for både skoler og barnehager (sak skal opp i kommunestyret i desember 2022).

Innsikt for forbedret praksis

Ulike kartleggingsresultater og andre data skal brukes aktivt på alle nivå for å forbedre den pedagogiske praksis. Gjennom blant annet et omfattende arbeid med *Kultur for læring* har oppvekstsektoren en omfattende erfaring med analyser og oppfølging av blant annet kartleggingsresultater mv.

Se mer om arbeidet i oppvekstsektoren på: <https://os.kommune.no/oppvekst-i-os-kommune/>

Vi trenger oppdaterte og dyktige voksne som har fokus både på faglige kunnskaper, samfunnsaktuell undervisning og som har et godt medmenneskelig syn.

Digitale plattformer

Det skal brukes både digitale plattformer og undervisning på ulike læringsarenaer. I tillegg til at elevene skal bli faglig godt rustet, ønsker vi elever med god sosial kompetanse, samarbeidsevne og robusthet.

Vi har en bra digital standard nå, men for å opprettholde denne må midler til nødvendig vedlikehold, brukerstøtte og oppdatering av utstyr inn i investeringsbudsjettet. Vi har en del av første pulje av Chromebooks som er byttet ut og må planlegge for videre utskiftninger her. Fra høsten 2023 samles alle skolebrukere i den nye offentlige fellesskolen fra å være på to steder til ett, noe som kan forenkle organiseringen noe.

6.2. Status

Oppvekst består av Os skole, Dalsbygda skole, Os barnehage, Dalsbygda barnehage, Tufsingdal barnehage, Os kulturskole og fellesutgifter grunnskole og barnehager samt flyktningetjenesten.

	2022	Forslag til 2023
Budsjettramme (revidert)	43.763	44.165
Sykefravær pr 31.10.2022:	9 %	
Sykefravær mål	5 %	5 %

I 2023 skal oppvekst arbeide med oppdatering av skolens visjon og satsningsområder; som en del av arbeidet med en felles offentlig skole. Følgende gjelder for hele oppvekstområdet her:

<https://os.kommune.no/oppvekst-i-os-kommune/>

Os kommune satser på en åpen og praktisk skole for aktive og livsglade barn

6.2.1. Organisering

Oppvekstsjefen er virksomhetsleder for hele området.

- Ved Os skole er lærerne organisert i team. Barnetrinnet er delt inn i tre team: Team 1-2, team 3-4 og team 5-7, mens på ungdomstrinnet er hvert trinn et team. Teamleder har ansvar for å fordele oppgaver/fagansvar og ellers ivareta oppgaver delegert av rektor/avdelingsleder. Skolens lederressurser fordeles på rektor og avdelingsleder barnetrinn. Rektor har oppfølgingsansvar for ungdomstrinnet. Ungdomstrinnet har i tillegg en utvidet teamlederressurs.

- Kulturskolen er knyttet opp mot oppvekst og har sin egen rektor. Kulturskolen er en integrert del av skolens virksomhet i tillegg til at den selger tjenester både til og utenfor kommunen.
- Ved Dalsbygda skole er lærerne organisert i team: 1.-4 og 5.-7 og ledes av egen rektor.
- Kommunen har tre barnehager, en 1. avdelings barnehage i Dalsbygda og i Tufsingdal samt en 4. avdelings barnehage i Os sentrum. Barnehagene ledes av felles styrer.
- Konsulent oppvekst har 80% stilling som arbeider med flyktninger. Flyktningetjenesten har også en tolk i 100% stilling.

Utfordringer:

- I dag gjør ledere i kulturskole, skole og barnehager mange oppgaver som kunne vært delegert merkantilt personell. En grundig gjennomgang av helhetlig oppgavefordeling i oppvekstområdet vil kunne frigjøre tid på tvers i oppvekstsektoren med mål om mer tid og fokus på pedagogisk ledelse. Derfor bør vi rekruttere en person til merkantilt arbeid innen oppvekst.
- Det er ønskelig til enhver tid å ha 2 læringer i oppvekst: 1 i skole og 1 i barnehage. Per tiden har ikke oppvekst noen læringer i opplæringsløp. Læringer er en berikelse i virksomheten. For å sikre rekruttering på lang sikt er det viktig å ta imot læringer.

6.2.2. Overgangen til en skole i Os

Våren 2022 ble det framlagt en prosjektplan for bygging av en trygg, felles og positiv skolekultur i Framtidas skole i Os. Som en del av forankringa i kollegiet, svarte ansatte på begge skolene på en spørreundersøkelse der de kom med innspill til prosess på etablering av en felles skolekultur. 25 av de ansatte svarte og innspillene kan oppsummeres i følgende punkter:

1. Bygging av felles skolekultur- overordnede tanker og forventninger
2. Relasjonsbygging
3. Utvikling av daglig samarbeid
4. Elev og foreldremedvirkning

Det er gjennomført fem samlinger høst 2022 med ulike temaer:

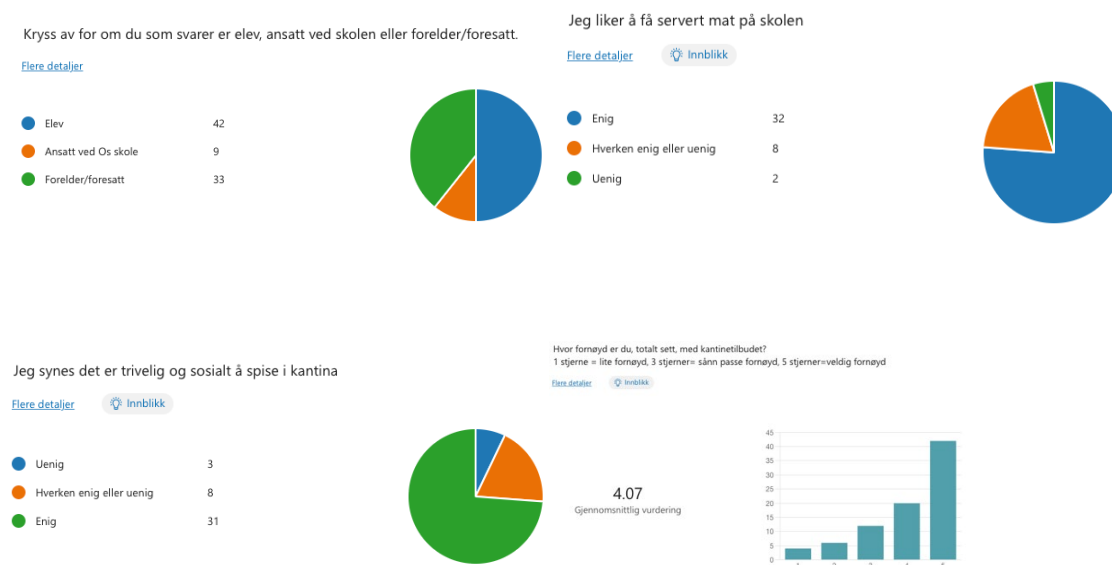
- Skole i utvikling ved Eirik Irgens
- Kulturdugnaden - Et verktøy for å skape bevissthet rundt hva vi er stolte av, hva bør vi forbedre, hva bør vi slutte med og hva nytt bør vi starte med?
- Overordnet del av læreplanverket som beskriver grunnsynet som skal prege pedagogisk praksis i hele grunnopplæringen.
- Prinsipper og retningslinjer for skolens arbeid med tverrfaglige temaer.
- Felles planleggingsdag med MOT-økt.

Det er gjennomført flere tiltak på tvers av elevgrupper som f.eks. *Klangsmie-prosjekt* for mellomtrinnene og felles *Kulturuke* for å nevne noe.

Arbeidet med å samle to skoler til en offentlig skole er godt i gang i løpet av 2022. For å få en trygg, positiv og felles skolekultur vil dette arbeidet også bli videreført i 2023 etter sammenslåing av skolene.

6.2.3. Kantine i fellesskolen

Oppvekst har gode erfaringer med å tilby kantine for elever i grunnskolen. Gjennom et samarbeidsprosjekt med Os helselag og Gjensidigestiftelsen har Os skole fått erfaring med å drifte dette i samarbeid med aktører som Bygdekvinnelag, FAU og andre frivillige med følgende erfaringer fra spørreundersøkelse:

Erfaringer viser at elever, ansatte og foreldre/foresatte er meget fornøyd med ordningen.

Det er ønskelig å tilby skolekantine 2 dager i uka fra og med høsten 2023 i den nye fellesskolen. Dette vil være et flott miljø- og inkluderingstiltak og våre undersøkelser viser at det har en positiv effekt på læringsmiljøet.

Tiltaket krever finansiering og prioritering og at frivillige fortsatt er med på å bidra til gjennomføring som f.eks. kjøring av mat og servering.

Kostnader estimeres til:

20% stilling fagarbeiderlønn på kjøkken:	kr.130.000,-
Kjøp av mat fra kjøkkenet 2 ganger i uka/30 uker:	kr. 135.000,-
Totalt	kr. 265.000,-

Kommunedirektør forutsetter at tiltaket gjennomføres fra høst 2023 med 50 % ekstern finansiering og at resten dekkes innenfor oppvekstområdet.

6.2.4. Tufsingdal barnehage

Tufsingdal barnehage ble gjenåpnet høsten 2022. Tufsingdal barnehage er en ett avdelingsbarnehage med 10 plasser, fordelt på 6 barn i alderen 1-4 år. Os kommunale barnehager arbeider inneværende barnehageår med tema «Hakkebakkeskogen».

Barnehagens satsningsområde er *fysisk aktivitet*. Tufsingdal barnehage ønsker å være en barnehage i nærområdet, og bruke de mulighetene bygda kan by på: Gå turer i lokalmiljøet, besøk i fjøs og generelt stort fokus på uteaktivitet.

Barnehagen har et stort, flott og nyoppussa uteområde. I barnehagen ønsker vi at barna våre skal bli glade i naturen, bygda og skape sin egen identitet i nærmiljøet.

6.3. Barnehagedekning

Os kommune skal tilby alle barn som trenger det barnehageplass ved nytt barnehageår og vi arbeider hele tiden ut fra dette målet.

Tabell: Antall plasser, antall barn og bemanning

Barnehage/avdeling	Antall barn og plasser	Bemanning (årsverk)	Kapasitet ved gjeldende bemanning	Estimert antall barn og plasser
	2022-2023	2022-2023	2022-2023	2023-2024
Tufsingdal barnehage	6 barn 10 plasser	0,2 ass.styrer 1 ped.leder 1,1 fagarbeider	Kapasitet 2 plasser	6 barn 10 plasser
Dalsbygda barnehage	11 barn 17 plasser	0,4 ass.styrer 2 ped.leder 1,4 fagarbeider	Kapasitet 1 plass	11 barn 15 plasser
Os barnehage	1,2 styrerressurs (styrer og ass.styrer) 0,2 spesialpedagog 1 styrking fagarbeider			
Avd. Veslefrikk	12 barn 24 plasser	2 ped.ledere 2 fagarbeidere	Ingen kapasitet	10 barn 20 plasser
Avd. Knerten	12 barn 24 plasser	2 ped.ledere 2 fagarbeidere	Ingen kapasitet	7 barn 14 plasser
Avd. Askeladden	21 barn 24 plasser	2 ped.ledere 2 fagarbeidere	Ingen kapasitet	21 barn 21 plasser
Avd. Rødhette	20 barn 21 plasser	2 ped.ledere 2 fagarbeidere	Kapasitet 3 plasser	20 barn 20 plasser

Ut fra bemanningsnorm har vi 0,5 årsverk mer enn det normen tilsier, men det kommer nye barn i høst og på nyåret. Det betyr at vi er på bemanningsnormen.

Bemanningsnorm:

Barnehagen skal ha minst en ansatt per tre barn når barna er under tre år og en ansatt per seks barn når barna er over tre år.

- 3 barn pr ansatt for barn under 3 år
- 6 barn pr ansatt for barn over 3 år

Pedagognorm:

Barnehagen skal ha minst en pedagogisk leder per 7 barn under tre år og minst en pedagogisk leder per 14 barn over tre år.

- 7 barn per pedagog for barn under 3 år
- 14 barn per pedagog for barn over 3 år

*Barn regnes for å være over tre år fra og med august det året de fyller tre år.

Prognose antall fødte i 2022/2023:

Etter avklaringer med helsestasjonen ser det ut som om det blir født ca. **15 barn i 2022**. Av disse sokner 14 barn til Os, 1 barn til Dalsbygda og 0 barn i Tufsingdalen. For 2023 er det så langt meldt om 6 fødsler. Av disse sokner 5 til Os, 1 i Dalsbygda og 0 i Tufsingdalen. I 2023 vil vi anta at det vil bosettes flyktninger som har barn i barnehagealder og det er behov for noe kapasitet ved Os barnehage til å ta imot dette.

6.4.Flyktningetjenesten

Flyktningtjenesten planlegger mottak, har ansvaret for bosetting og den praktiske oppfølging av flyktningene samt veiledning og informasjon.

Tjenesten omfatter voksenopplæring på grunnskolens område, spesialundervisning for voksne, norskopplæring med samfunnskunnskap for voksne fremmedspråklige og introduksjonsordningen for innvandrere.

Flyktningetjenestens målsetting:

- Styrke flyktningenes mulighet til å bli selvstendige og aktive deltakere i samfunnet på lik linje med andre borgere.
- Bidra til økt kvalifisering til utdanning eller arbeid.
- Legge til rette for en god og positiv integrering i lokalsamfunnet gjennom bosetting, veiledning, miljøarbeid og introduksjonsprogram.
- Bidrag ved humanitære kriser

Flyktningetjenestens hovedoppgaver:

- Bosetting av flyktninger i samsvar med gjeldende vedtak
- Praktisk hjelp og veiledning overfor flyktningene
- Iverksette introduksjonsprogram og vedtak om norsk og samfunnskunnskap etter NIR-status (nasjonalt introduksjonsregister).
- Koordinering og samhandling mellom offentlige og private organ
- Samarbeid med andre instanser for å bidra til norskopplæring, utdanning og arbeid
- Arbeid for god integrering og samarbeid med frivilligheten

Status og bemanning, drift av tjenesten:

I løpet av 2022 bosatte Os kommune 21 flyktninger fra Ukraina. I tillegg har tjenesten oppfølging av allerede bosatte flyktninger og familieinnvandring. De som søker om familieinnvandring er vanligvis ektefelle, samboer eller barn av en som bor i Os kommune.

Fordeling voksne/barn innen tjenesteområdet per 1.11.22:

Sted	Antall
Innføringsklasser	5+ barn/ungdom
Videregående skole/kombinasjonsklasse	2 ungdommer
Voksne i opplæringsløp	22 stk
Introduksjon samt opplæring i norsk og samfunnskunnskap	16 i introduksjonsordning 6 med opplæring i norsk og samfunnskunnskap
Tilsammen	29 stk

Bemanning:

Flyktningetjenesten er bemannet med flyktningekonsulent i 80% stilling, tolk/fagarbeider i 100% stilling, ca. 50% lærerressurs og ledes av oppvekstsjef.

Os kommune kjøper undervisningstilbud til flyktninger og familieinnvandrede (program for introduksjon og opplæring i norsk/samfunnskunnskap) fra Røros lærings- og veiledningstjeneste.

Os kommune vil bli anmodet om å bosette minst like mange flyktninger i 2023 som i 2022: anslagsvis 15-20 flyktninger. Den største utfordringen for å få til bosetting er tilgang på boliger, både kommunale og private.

Mulige tiltak:

- Omgjøre/ombygge «Messebygget» til 3-4 leiligheter
- Revidering boligsosial plan/boligplan i løpet av 2023
 - Revurdere bruken av kommunale boliger for om mulig å frigjøre noen boliger til flyktninger.
 - Vurdere andel leiligheter som tildeles uten behovsprøving som f.eks. til vikarer/tjenesteboliger for ansatte i kommunen.
 - Se på kommunens muligheter for å innvilge startlån og tilskudd kombinert med boligtilskudd for barnefamilier og personer i en særlig utfordrende situasjon – stimulere til kjøp av egen bolig.
- Aktivt stimulere private utleiende som har ledige boliger til disposisjon.
-

6.5. Kulturskolen og bibliotek

Os kommune har nylig sluttført veiledning i kulturskoleutvikling gjennom Norsk kulturskoleråd. Veiledningen ble avsluttet våren 2022.

Kulturskolen driver kontinuerlig utviklingsarbeid i profesjonelle læringsfelleskap og har tatt med seg mye nyttig erfaring i videre arbeid med utvikling av kulturskolen. Dette er erfaringer vi har tatt med videre inn i arbeidet med *Framtidens skole* (metodikk og analyseverktøy) samt at vi har prioritert å styrke og forbedre overganger mellom barnehage og skole og «interne» overganger i skoleløpet.

Den overordnede målsettingen for veiledningsordningen er at kulturskoleeier og ansatte i kulturskolen videreutvikler en kultur for utviklingsarbeid gjennom etablering av profesjonelle læringsfelleskap. Kulturskolen er på god vei til å ha etablert en kultur for kontinuerlig utviklingsarbeid, egenvurderinger, analyser mv.

Ungdommens kulturmønstring og kulturuka er viktige utviklingsområder

- Videreutvikle det gode samarbeidet mellom skolene, kulturskolen, biblioteket mfl.
- Videreutvikle UKM i samarbeid mellom kulturetat, Fritidsklubb, skolene og andre aktører.

Bibliotekutvikling

- Skole og barnehage er flittige brukere av bibliotekene i forbindelse med leselysaksjoner for å utvikle gode leseferdigheter og litteraturforståelse for barn og unge.
- Samarbeide tett med bibliotekene om ulike arrangementer knyttet til Kulturell skolesekk (DKS)

6.6. Os skole, bygningsmasse

Det er store utfordringer knyttet til deler av bygningsmassen ved Os skole (kontorfløy, spesialrom og arealer for ungdomstrinn) som blant annet:

- Utfordringer med mangelfull/dårlig isolasjon av gulv, vinduer, vegger og tak som medfører stort varmetap.
- Funksjonaliteten ved løsninger er upraktiske og stemmer dårlig til dagens bruk, mye gangareal som ikke kan utnyttes osv.
- Ventilasjonsanlegget har mangler og er dårlig dimensjonert
- Det elektriske anlegget trenger generelt oppdatering og utskifting
- Ungdomsskolen er på 2500 m2 og i framtidas skole er det lagt til grunn 50 elever på ungdomsskolen

I forbindelse med Framtidas skole ble det sett på et nybygg på 1000 m2 til kun ungdomsskole, uten spesialrom og arbeidsrom. Dette ble kalkulert til 30 millioner av Nordconsult som medfører at prisen blir 30.000 pr m2

Arbeidsrom og spesialrom (400 m2) i 2022 er satt til 900 m2.

SWECO har utarbeida et forprosjekt for ungdomsskole, arbeidsrom og spesialrom (Skolekjøkken, sløyd, naturfag, forming og der to alternativer er utredet. Det ble lagt til grunn 60 elever og et behov på 2000m2

Alternativ 1: Vurdert potensiale som ligger i ombygging, rehabilitering og omdisponerende arealer.

Alternativ 2: Kombinasjon mellom tilbygg, ombygging og ny, fleksibel bruk av eksisterende lokaler i bygget. Ser skole, samfunnshus, idrettshall og kulturscene i sammenheng og kan utnytte synergier mellom disse.

1350 m2 tilbygg

1150 m2 rehabilitering

Beregnet arealbehov	M2
Klasserom ungdomsskolen, grupperom	339
Læringsareal. Klasserom og grupperom	905
Arbeidsrom ansatte, administrasjon, kulturskole, møterom	526
Tekniske rom	230
SUM behov	2000 m2

Det er lagt inn omfattende kostnader til infrastruktur og tekniske anlegg; VVS, elkraft, tele og automatisering – og sum for teknisk infrastruktur er ganske lik i begge alternativene

SWECO skriver at ved en hovedombygging er arbeidene så omfattende at hele bygningen i det vesentligste blir fornyet.

Til informasjon: Helsehusets kalkyle er 30 millioner /881= 34.000 pr m2 + mva + inventar + utearal.

Videre framdrift:

Forprosjektet presenteres for kommunestyret 15.12.2022

Styringsgruppa bearbeider forprosjektet og anbefaler alternativ for kommunestyret i januar/februar 2023.

Kommunestyret må ta stilling til omfang og kostnadsramme for prosjektet som det skal jobbes ut fra. **Det blir antall m2 som blir styrende for økonomien.** Det er derfor svært viktig å tenke synergier og slik at rom blir meste mulig brukt i løpet av døgnet. Det vil derfor være ønskelig at en ser på sambruksmuligheter mellom Os hallen, skole og samfunnshuset og slik at rom brukes mest mulig. Felles bruk av møterom. Er det mulig å sambruke skolekjøkken/kjøkken i samfunnshuset, sambruk kulturskole og samfunnshus/ Fensal m.v. Kan biblioteket flyttes inn i samfunnshus/foaje? Kan vi få til en enda bedre møteplass mellom Oshallen , samfunnshuset og skolen ved å tenke helhetlig på byggene?

Kommunedirektør anbefaler ekstern prosjektleder som leder et hovedprosjekt og detaljerer valgt alternativ etter at kommunestyrets rammer er fastsatt. Prosjektleder må lede ei styringsgruppe som består av ansatte fra både oppvekst, teknisk, samfunnshuset m.v.

6.7. Oppfølging av vedtatte planer

6.7.1. Folkehelseplan og trafikksikkerhetsplan

Det er pågående arbeid med å oppdatere trafikksikkerhetsplan

MÅL: Det er ønskelig at flest mulig barn går eller sykler til skolen:

- Dette gir mindre biltrafikk rundt skolen
- Bedre folkehelse, det er viktig å røre seg
- Barn og unge får et bevisst forhold til å ferdes i trafikken, som kan gi tryggere trafikanter på sikt.

Tiltak:

- Skolelunsj
- Vi er en MOT-kommune
- TL (Trivselsleder) prosjektet
- Trafikksikkerhetsplan ble oppdatert i 2022
- Oppfordre barn til å sykle eller gå til skolen

- Etablere «Hjertesoner» - dvs. dropsoner, slik at barn som kjøres med buss eller personbil går den siste biten til skolen

MÅL: Folkehelseplanen har hovedmål om å bekjempe barnefattighedsproblematikk.

Utfordring:

Finne og videreutvikle gode praktiske måter å tilby tjenester til familier med lavinntekt i et inkluderingsperspektiv. Dette viktige arbeidet skal gjøres i samarbeid med NAV.

Tiltak:

- Muliggjøre «en kulturskole for alle» gjennom etablering av noen friplasser.

6.7.2.Barne- og ungdomsplan i Os kommune.

Mål: Inkludering, vennskap og trivsel skal prege tjenestene

Tiltak:

- Systematisk arbeid med barns vennsksrelasjoner i barnehagen beskrevet i *Plan for et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø i Os kommunale barnehage.*
- Systematisk arbeid med trivsel-tiltak i skolen (nulltoleranse mot mobbing) beskrevet i kommunens prosedyrer knyttet til regelverk om skolemiljø (§9a) i Opplæringsloven mv.
- Styrke samhandling og systematisk arbeid mellom barnehage/skole/hjem/fritid i et helsefremmende perspektiv gjennom å arbeide aktivt etter *BTI-modellen*.
- I forbindelse med Oppvekstreformen/ barnevernsreformen utarbeides det en Plan for forebygging med mål og delmål for arbeidet i Os kommune. Denne legges fram i 2023.

6.7.3.Kulturminneplan

Kommunedelplanen for kulturminner og kulturmiljø i Os har flere pedagogiske opplegg knyttet til mål for undervisning og barnehage med ulike pedagogiske opplegg i hele kommunen:

- Undervisningsopplegg knyttet til Sattåhaugen, Gamle Narbuvoll skole, Skola på Narjordet og Gammelskola i Tufsingdalen.
- Natur- og kulturstier er oppgradert og vedlikeholdes i samarbeid med skolene, f.eks. i Nørdalen
- Ta i bruk formidlingsrom for barn og ungdom i barnehage og skole på Oddentunet.

Ungdommens kulturmønstring (UKM skifter navn til Ung Kultur Møtes) og kulturuka:

- Videreutvikle det gode samarbeidet mellom skolene, kulturskolen, biblioteket mfl.
- Videreutvikle UKM i samarbeid mellom kulturetat, Fritidsklubb, skolene og andre aktører.

Bibliotekutvikling:

- Skole og barnehage er flittige brukere av bibliotekene i forbindelse med leselysaksjoner for å utvikle gode leseferdigheter og litteraturforståelse for barn og unge.
- Samarbeide tett med bibliotekene om ulike arrangementer knyttet til Den Kulturelle Skolesekk (DKS)

Budsjettvurdering:

I budsjettet skal det være et nedtak på kr. 650.000 for oppvekst.

Dette tas inn gjennom:

- Tilsette læringer fra høsten 2023.
- Reduksjon i skoleskyss
- Vakanser

7. Helse- og omsorg

7.1. Status

	2022	Forslag til 2023
Budsjettramme (revidert)	72.218	75.934
Sykefravær pr 31.10.2022:	7,5 %	
Sykefravær mål	6 %	6 %

Helsetjenesten består av fysioterapi, psykiatrisk helsetjeneste og rusomsorg, legetjenesten, miljørettet helsevern og helsestasjon.

Omsorgstjenesten består av tjenester for funksjonshemmede, hjemmetjenester og hjemmehjelp, institusjonstjenester og ergoterapitjenesten.

I tillegg inkluderer helse og omsorg: sosialtjenesten administrasjon, sosialhjelp, kvalifiseringsstønad, forebyggende arbeid, legevakt, IMA, krisesenter, barnevern administrasjon, barnevern i og utenfor hjemmet. Alle disse områdene har vi interkommunale avtaler på.

TFF

Dette er en stor tjeneste i Os kommune med 55 årsverk i 2022, 56,5 årsverk for 2023. Vi har fått færre brukere som utløser tilskudd i 2023, slik at statlig tilskudd til tjenesten reduseres fra 18 millioner- 12,4 millioner. Vi har fått flere nye brukere, men disse utløser ikke tilskudd, da tjenestene kommer under egenandelen på 1,5 millioner.

Verjåtunet

Verjåtunet bruker en avdeling som forsterka avdeling i dag. I investeringsbudsjettet ligger det inne forslag om forprosjekt for å se på ombygging til forsterka enhet for flere beboere.

Legekontoret

Legekontoret er omtalt i kapittel 1.1.

7.2. Tiltak /temaer i perioden 2023- 2026

Prioritet	Tema	Økonomi
1	Implementering av velferdsteknologiske løsninger både i sykehjem og hjemmetjeneste. <u>Nye tiltak i 23:</u> Inn med PILLI medisindispenser og dørlåser Kamera overvåkning	Mye er igangsatt Løsninger utvikles og igangsettes fortløpende

2	Rehabiliterer boliger på Nørnesjordet 10-16 for bruk i TFF	Iverksettes i 2023. Det har vært jobbet med Husbanken i 2023; forsinket grunnet nye plankrav.
3	TFF har hatt en stor økning av tjenester i 2020. Dette medfører at garderobeforhold og vaktrom er for lite.	Har høy prioritet i 2023. Dette er bygging som ikke gir husbank-finansiering.
4	Bygge nytt legekontor/helsehus Samlokalisering av kommunens helsetjenester. Utrede felles kommuneoverlege	Prosjektet er lagt ut på anbud i november 22. Os kommune bør dele kommune-overlegefunksjonen med flere kommuner.
5	Lederstrukturen	Helse og omsorgssjef med tre avdelingsledere: TFF, hjemmetjenesten og Verjåtunet. Stab: Prosjektleder Helseplattform, og konsulent, 2 merkantilt/ økonomi (IL jobber 20 % på avdelingene og 40 % i stab.) Merkantilt skal bruke 60 % opp mot turnusplanlegging på TFF.
6	Beholde og rekruttere fagpersoner i Os kommune	• Lønnspolitiske virkemiddel • Bruke av desentralisert utdanning • Bruk av kompetansemidler fra staten • Godt arbeidsmiljø • Fortsette jevnlige møter med tillitsvalgte og verneombud • TFF har møter med plasstillitsvalgt / tar med bedriftshelsetjenesten ved behov • Oppfordre til å melde avvik i Compilo • Etablere kultur for å få ansatte til å si fra direkte når det er noe de er misfornøyd med • Bruke kompetanse midler på helgestillinger og bruk bindingstid

7.3. Tjenestetype – kapasitet

Tjenestetype	2019	2020	2021 1/1-31/10	2022 1/1 -30.09
Korttidsopphold (inkl.avlastning), Verjåtunet	1531 døgn	646 døgn	1427 døgn	1528 døgn
Antall pasienter på langtids plass:	27 personer, 8 personer tildelt plass i 2019. Snittalder 89, 16 over 90 år	17 personer, 6 er tildelt plass i 2019. Snittalder 89, 9 over 90 år	15 personer, Snittalder 87, 6 over 90 år.	21 personer, snittalder 85 år, 7 personer over 90 år
Hjemmesykepleie:	90 personer, sn.alder 77,	79 personer, snittalder 77.	91 personer, snittalder 75	104 personer, Snittalder 76 år, 16 personer over 90 år
Hjemmehjelp:	29 pers, sn.a. 80,8 over 90	25 personer, snittalder 75, 15 over 90.	28 personer, snittalder 77, 6 over 90.	33 personer, Snittalder 79 år, 5 personer over 90 år
Trygghetsalarm:	56 pers	53 personer	70 personer, 14 o 90 år	76 personer, 13 personer over 90 år
Matombringing	46 pers	41 personer	48 personer	56 personer
Inn på tunet, 1-2 d/uke	11 pers., sn.alder 83, 2 over 90	10 personer, snitt 84 år, 1 over 90	11 personer, snitt 84 år, 1 over 90.	9 personer, snittalder 83 år, 1 over 90 år
Kommunal leilighet tildelt av omsorgstjenesten	21 personer	16 personer	18 personer	16 personer
Boveiledning (praktisk bistand opplæring)	17	15	16	16 personer
Barnebolig/ barneavlastning	1	1	1	3 personer (u/18 år)
Avlastning for barn fra annen kommune	5	6	5	5 personer (u/18 år)
Dagsenter for funksjonshemmede 1-3 dager/uke	8	8	8	8

Støttekontakt	13 fra Omsorgstjenesten	20 fra Omsorgstjenesten	Totalt i kommunen: 19	Totalt i kommunen; 16
Omsorgslønn	2	2	2	2

7.4. Oppfølging av vedtatte planer

1. Helse- og omsorgsplan fra 2017, implementeres fortsatt i organisasjonen
I 2023 oppdateres denne plan og legges fram for kommunestyret.
Ledergruppa ved helse og omsorgsleder oppdaterer plan med tiltaksdel.
Tiltaksplan utarbeides for hvert år i forbindelse med økonomiplan
2. Bedre Tverrfaglig Innsats (BTI) gjennomføres fortløpende
3. Tiltak iht. Rus- og psykiatriplan for Os kommune 2017-2020. Revideres i 2023
4. Følge opp folkehelseplanen

7.4.1. Helse- og omsorgsplanen

a) Samfunnets omsorgsressurser -pårørendes innsats og frivillig sektors potensial

- Utvikle selvhjelpsgrupper, byttesentral og likemannsarbeid.
- Kurs i nye organisasjonsformer for tilsatte i omsorgstjenesten.
- Pårørendeskole er iverksatt og skal være et tilbud fremover.
- Utrede og iverksette ny modell for brukermedvirkning.
- Jobbe med å motvirke barnefattigdom.
- Samarbeidsprosjekt med frivillige og eldrerådet er godt i gang, og da spesielt prosjektet «Velkommen til bords».

b) Velferdsteknologi

- Velferdsteknologiplattformen NNO er hjertet i det nye systemet vårt. Den er nå formet slik Røros og Os vil bruke den; godt på vei er den fasett inn. Det jobbes med integrasjon med Helseplattformen.
- Opplæring av Brannvakta som mottaker av alarmer fra hjemmetjenestene, administratorer og teknikere, samt superbrukere fra hjemmetjenesten, sykehjemmet og Rytrøa (som både er institusjon for barn og hjemmetjeneste for voksne) er i gang.
- E-læringskurs/info om bruk av NNO-App er også igangsatt.
- Nye trykksalarmer er igangsatt.
- Utstyr til Verjåatunets pasienter og ansatte er godt i gang med innfasingen.
- Rytrøa har tatt i bruk LMP (pasientjournal med arbeidslister på mobil), men krever videreutvikling og oppfølging i driften.
- E-portalen Helsenorge for digital dialog med fastlege er tatt i bruk. Elektronisk samhandling mellom legekantor og pasientene.

c) Andre prioriteringer

- Videreføre prioritering av hjemmebasert omsorg, der hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering er et avgjørende fundament i tjenesten. Styrker hjemmetjenesten i prosjekt med 50 % ergoterapeut.
- Sikre at brukere kan bo hjemme så lenge som mulig, blant annet ved bruk av ny teknologi. Mye er utført, men videreutvikles og driftes, planlegges i forhold til nye omsorgsboliger.
- Utfylle omsorgstrappen slik at tilbudet som gis, blir mest mulig differensiert og behovstilpasset. Utprøving med «Velkommen til bords», herre og damegruppe. Brukere hentes og bringes til sykehjemmet og Verjåhagen for servering av varmt måltid i gang pr uke.

7.4.2. Rus og psykiatriplan

- Rus- og psykiatriplanen ble vedtatt i 2017. Det er mål om å revidere denne i løpet av 2023.

Det er jobbet mye med lavterskel tilbud på Hagenjordet, utvikle samtale rom mm. Se tiltak om en helhetlig løsning for Hagenjordet

7.4.3. Folkehelseplan

- Å kunne leve trygge og aktive liv – prosjektet «Leve hele livet»
- Samarbeid med frivilligheten og lag og foreninger for blant annet å jobbe sammen om å skape inkluderende miljø og å forebygge ensomhet blant eldre
- Å legge til rette for at innbyggerne skal få bo hjemme så lenge som mulig.
- Viktig å ha fokus på å tilby tjenester på rett nivå, ved blant annet å følge planlagt omsorgstrapp ved tildeling av tjenester
- Bekjempe barnefattighedsproblematikken
- Kunnskapsformidling om mat og måltider
- Fokus på hverdagsmestring «Borte bra, hjemme best»

8. Kultur

8.1. Status

	2022	Forslag til 2023
Budsjettramme (revidert)	3.123	3.186
Sykefravær pr 31.10.2022:	8,1 %	
Sykefravær mål	2 %	2 %

Kultur står for drift av Os bibliotek, Frivilligsentralen, Fritidsklubben, Os museum, administrativ ressurs innen Vintervukku, Hembygda, Den kulturelle spaserstokken, UKM og Pilegrimsleden. Behandling av spillemiddelsøknader, samarbeid/bistand til frivillig kultur- og idrettsliv, saksbehandling og Verdensarven Røros og Cirkumferensen.

8.2 Tiltak i 2023

8.2.1 Arrangementer for barn og unge – UKM

Ungdommens kulturmønstring er viktig, vellykka og det største kulturarrangementet for barn og unge. UKM er en fleksibel og god ramme for kunst- og kulturutvikling for barn og unge.

1. Årlig kulturuke i samarbeid mellom skole, kulturskole, UKM og evt. Fritidsklubben. Finansieres av Den kulturelle skolesekken, skolen, kulturskolen, biblioteket og tilskuddsmidler.
2. Videreutvikle opptrappinga til UKM i samarbeid med skole, Fritidsklubben og evt. andre aktører.

8.2.2 Bibliotekutvikling

Biblioteket betjener alle innbyggergrupper, og er en viktig brikke i kulturliv, integrering og skole- og stedsutvikling. Satsingsområder:

1. Bidra til leselyst, leseferdigheter og litteraturinteresse for barn og unge
2. Øke bruk av nettbaserte bibliotektenester
3. Gode arrangementer med aktuelle temaer for forskjellige brukergrupper
4. Meråpent bibliotek vurderes i forbindelse med skole-, samfunns- og sentrumsutvikling
5. Anskaffelse og implementering av nytt biblioteksystem

8.2.3. Andre kultur oppgaver

1. Følge opp handlingsprogrammet i Kulturminneplanen.
2. Videreutvikle aktivitetene og drift av Frivilligsentralen til beste for innbyggerne og koordinere samarbeidet mellom frivillig og offentlig sektor.
3. Videreutvikle aktivitetene innen Verdensarven Røros og Cirkumferensen.

4. Rekonstruksjon av fjøset på Oddentunet til nytt formidlings- og servicebygg. Prosjektet er i gang, men er forsinket pga arbeid med godkjenning av planer nybygg og restaurering av stall fra Innlandet fylkeskommune, samt finansiering. Bygget settes opp i 2023, og stallen restaureres i 2023 / 2024.

8.2.4. Samarbeid mellom kommune og frivilligheten

I helse og omsorgsplanen til Os kommune er ett av målene å styrke pårørendes og frivilliges rolle i helse- og omsorgstjenesten. Dette skjer i dag ved mange forskjellige tiltak i regi av Frivilligsentralen, og/eller i samarbeid mellom Frivilligsentralen og kommunale etater. Eksempler er besøksvenn, matkjøring, hjelpetiltak, strøsand, sjåfør, følgetjeneste, arrangementer, og sosiale og kulturelle aktiviteter.

Prosjektet «Leve hele livet» med «Velkommen til bords» videreføres og nye tiltak kommer til.

Virksomheten ved Frivilligsentralen er omfattende med mange engasjerte frivillige. Samfunnet har likevel udekket behov for frivillig innsats, samtidig som det er frivillige med «ledige hender». Frivilligsentralens koordinerende rolle er altså et avgjørende satsingsområde for å styre ressurser dit behovet er.

2022 var Frivillighetens år, og dette ble markert med bl.a. en stor «Frivillig-dag» i september. Det var ca 500 deltagere og vél 30 lag/foreninger/grupperinger var representert. Frivilligheten ble godt presentert, og omfanget og betydningen av frivilligheten kom godt fram. Det var stor publikumsoppslutning og mye aktivitet. Arrangementskomiteen vurderer om en slik dag skal arrangeres jevnlig.

Frivilligsentralens styre og daglige leder arbeider ut fra vedtekter og en årlig handlingsplan. Et hovedpunkt i handlingsplanen er: Utvikling av Frivilligsentralens koordinerende rolle mellom kommune, andre etater, lag, foreninger og frivillige.

Dette skal skje bl.a. gjennom:

- Datasystemet INVI er tatt i bruk og alt av aktiviteter, oppdrag, frivillige, lag og foreninger er registrert. Systemet bygges videre ut for å fungere som et godt verktøy.
- Gi god informasjon om alle muligheter og tilbud i det frivillige i Os kommune
- Frivillig innsats, deltagelse og bidrag skal omfatte innbyggere i forskjellige aldre og livsfaser.
- Økt fokus på samarbeid med flere forskjellige lag, foreninger og kommunale etater.

En slik struktur vil gi et godt grunnlag for en rik frivillighet til beste for innbyggerne.

8.3. Oppfølging av vedtatte planer

8.3.1. Folkehelseplan

Kultur følger opp de vedtatte mål i folkehelseplanen ved bl.a. aktiviteter og tiltak i Os frivilligsentral, bibliotek og fritidsklubb.

Rent konkret går dette på:

- Koordinering mellom frivillige og Os kommune, økning av aktivitet og utvikling av arbeidsformer i Frivilligsentralen.
- Frivilligsentralen som bidragsyter til «Leve hele livet» og ulykkesforebyggende tiltak / Trygge lokalsamfunn.
- Alle virksomheter innen kultur er sterke bidragsyttere *for* integrering og godt miljø, og *mot* ensomhet.
- Formidling av tilskuddsordninger og bistand til søknader om tilskudd til kultur, idrett og anlegg.
- Stiprosjekter følges opp bl.a. gjennom Frivilligsentralen, kulturkontoret (Pilegrimsleden) og i samarbeid med lag og foreninger.

8.3.2. Kulturminneplan

Kulturminneplanen inneholder en konkret handlingsplan. Følgende er gjennomført:

- Kulturminneforvalter for Verdensarven Røros bergstad og Circumferensen er ansatt og godt i gang med arbeidet. Rutiner for samarbeidet med byggesak er fastlagt
- Temamøte om kulturminner og sentrum er gjennomført.
- Natur- og kultursti i Nørdalen er oppgradert og vedlikeholdes av NNK / Os skole
- Vedlikehold, skjøtsel og merking av løyper og stier pågår.
- Tilstandsrapport på gårds- og seteranlegg: Østgarden, samt avkjøling og to løer i seterområder er laget.
- Verdensarv-prosjekter i Gruvåsen, Narjordet og Oddentunet er i gang.

Prioritert i 2023-24:

- Vedlikehold, skjøtsel og merking av løyper og stier.
- Oppgradering og formidling av Milorg-hula.
- Ferdigstille og ta i bruk nytt formidlingsbygg på Oddentunet.

- Gjennomføre prosjekt med skjøtsel, informasjon og formidling av Gruvåsen. Prosjekteier er Vangrøfta grunneierlag, samarbeidspartnere er Os kommune, frivillige og Nasjonalparkstyret.
- Restaurering av skifertaket på Gløtvold dersom Riksantikvaren bevilger til dette.

Historie og kulturminner innen Circumferensen: Forprosjekt med kartlegging av utslåtter og utløer i Narjordet for senere å planlegge skjøtsel og istandsetting av prioriterte objekter. Prosjektet kan gjennomføres dersom Riksantikvaren bevilger penger til det.

8.3.3. Næringsplan

Reiseliv er et satsingsområde i næringsplanen, og det er bl.a. Verdensarven Røros og Circumferensen, Utvalgte kulturlandskap, natur og friluftsliv og kulturliv som trekker turister til regionen. Kultur vil bidra ved å legge til rette for friluftsliv, utvikle tiltak og arrangementer innen kultur og Verdensarven.

9. Kommunalteknikk

9.1. Status

	2022	Forslag til 2023
Budsjettramme (revidert)	14.325	17.300
Sykefravær pr 31.10.2022	6,4 %	
Sykefravær mål	3 %	4 %

Kommunalteknikk har blant annet følgende ansvarsområder: vann, avløp, slam/septikk, renovasjon, veier, gatelys og grøntområder, drift, vedlikehold og forvaltning av kommunens bygninger og eiendom, matrikkel, kart, GIS, oppmåling, byggesaksbehandling, arealplanlegging og trafikksikkerhet, forurensning og miljøvern. Renhold av kommunale bygninger, samt renhold i hjem tilvist fra helse- og omsorg.

I 2023 kommer vi fortsatt til å kjøpe tjenester innen GIS, matrikkelføring, oppmåling og delesaker.

Brann, brannberedskap og feiing inngår i et vertskommunesamarbeid, der Røros kommune nå har overtatt alt ansvar for brannpersonell og for kostnadene til brannstasjon/bistasjon for Os kommune.

Selvkostområder med full selvkost er: drikkevann, avløp, slam/septikk, renovasjon og feiing.

9.2. Tiltak i 2023

- Gjennomføring av energisparende tiltak var et prioritert område i 2022 og vil bli det mest prioriterte i 2023. Det vil være tiltak som utføres både innen ordinær drift, og som investeringsprosjekter. Siden vi har fått innvilget et betydelig beløp fra Enova til energisparende tiltak i utleieboliger, må vi ha trykk på dette helt fram til fristen for gjennomføring som er utgangen av mai 2025.
- Fullføre arbeidet med klima- og energiplan i samarbeid med andre kommuner i Nord-Østerdalen.
 - Vedta plan og handlingsplan høsten 2023.
- E-handel starter fra nyttår/januar 2023. Det vil være med å kvalitetssikre bestillingsprosessene for både store og små innkjøp. Å ta i bruk e-handel på en god måte vil være et prioritert område i 2023.
- Bedre kartgrunnlaget for vann- og avløpsledninger, med spesielt fokus på å kartfeste stengemulighetene på vannledningsnettet.

- Veg
 - Stadig forbedre rutinene for inspeksjon av veger
 - Fortsette oppgradering av vegbelysningen til LED.

9.3. Oppfølging av vedtatte planer

9.3.1. Saneringsplan for vann og avløp.

Blant annet på grunn av omdisponering av personell til barnehageprosjektet i Tufsingdalen, ble flere av våre prosjekter i 2022 utsatt. Dette gjelder også innen vann og avløp, der følgende vil prioriteres i 2023:

- Vannledning (VL) og spillvann (SP) kum 381 og 382 i Grendevegen og hovedledninger til kum 364 og 367 i Midteggveien. Deler av dette ble gjennomført i 2022. Fortsettes i 2023.
- SP-ledninger fra kum 356 til 1566 ved Osheimen og Nørnesjordet bør saneres i løpet av perioden.
- Prosjekt på vannmengdemålere på nettet (sonemålere). Inntil 15 målere.

9.3.2. Folkehelseplan og Helse- og omsorgsplan.

Sammenhengende vegbelysning langs gangveien fra Oshallen til TOS arena. Bredbånd – videre utbygging østover i kommunen, for å bedre dekningen og øke tryggheten for befolkningen.

Innsparing

Kommunalteknikk skal spare kr. 260.570,- av disse.

For å oppnå dette, reduseres det med 200.000,- på teknisk kontor.

Kr. 60.570,- reduseres på drift, ved at noe vedlikehold skyves utover i tid.

10. Byggforvaltning

Drift, vaktmestertjenesten.

Vaktmestertjenesten i Os kommune skal forvalte 92 ulike objekter som totalt omfatter 28.000 m². Forsikringssummen utgjør 590 millioner.

Rutiner

- Utarbeide prosedyrer for kontroller og periodisk vedlikehold på alle kommunalt eide bygg og anlegg. Prosedyrer skal legges inn i systemer som Famac (Elektronisk system for drift og vedlikehold av bygningsmassen) og Compilo.
- Utarbeide års-hjul for drift og vedlikehold, for gruppas oppgaver og for det enkelte bygg og anlegg.
- Info/dialog med enhetene- bestilling av tjenester
- Intervall for pliktig egenkontroll, legges inn i Famac med milepeler
- Intervall for pliktige kontroller utført av fagkyndige/eksterne, legges inn i Famac
- Tilstandskartlegging av alle kommunalt eide bygninger/leiligheter.

Varme/ventilasjon

- Tilstandskartlegging og utarbeide forslag til optimalisering av styring og drift på eksisterende anlegg
- Varmegjenvinning i tekniske rom med overskuddsvarme (stort potensiale)

Drift

- Utføre det meste av servicer og reparasjoner av eget utstyr med og uten motor.

Planlagt vedlikehold

- Rehabilitering av alle leiligheter i Røde Rytrøa
- Nødvendig vedlikehold av kommunale leiligheter ved bytte av beboere. Enkelte ganger er det nødvendig med total rehabilitering

11. Interkommunale samarbeid

11.1. Landbruksavdelingen - status

	2022	Forslag til 2023
Budsjettramme (revidert)	1.388	1.438
Sykefravær pr 31.10.2022:	3,7 %	
Sykefravær mål	5 %	5 %

Felles landbruksavdeling mellom kommunene Røros, Os og Holtålen ble etablert 1.1.2017. Os kommune er vertskommune for samarbeidet med Os, Røros og Holtålen kommuner.

I tillegg til felles landbruksavdeling har Os kommune felles veterinærvaktordning med Tolga, det jobbes med naturforvaltning, forskjellige prosjekter, viltforvaltning, skadefelling, rovvilt og kommunen er forvalter av Forollhogna-midler i forhold til nasjonalparkstyret.

Os kommune skal bidra til å legge til rette for landbruksbedrifter/-enheter med muligheter for utvikling i Røros, Os og Holtålen kommuner.

Landbrukskontoret er førstelinjetjenesten for nasjonal, regional og lokal landbrukspolitikk i de tre kommunene Røros, Os og Holtålen. Kommunene mottar årlig rammetilskudd fra Staten for å ivareta de lovpålagte arbeidsoppgavene innenfor landbruksforvaltningen. Dette innebærer bla. tilskuddsforvaltning, lovforvaltning, matrikkeldata, saksbehandling for Innovasjon Norge og ajourhold av kartdata (AR5). Dette gjelder alt kommunalt ansvar innenfor jord-, skog- og viltforvaltning. Over 40 lover og forskrifter samt kommunale retningslinjer ligger innenfor ansvarsområdet.

En viktig del av kontorets arbeid er involvering og medvirkning i kommunenes ulike planarbeid. Dette gir lokalkunnskap, kompetanseutveksling og samordning med andre fagetater i de ulike kommunene. Dette gir også kommunene seg imellom, utfordringer i prioritering av planprosesser til ulike tider.

De statlige økonomiske virkemidlene til landbruksnæringen som er utbetalt/tildelt via den kommunale landbruksforvaltningen, utgjør årlig vel 100 mill. kr. i samla sum for de tre kommunene. Statsforvalter har kontrollfunksjon overfor kommunene samt er klageorgan. Brukerperspektivet er satt i hovedfokus for å kunne se forvaltningsoppgavene sammen med utviklingsprosesser og muligheter lokalt. Dette skal baseres på bærekraft og utvikling av lokale ressurser. Informasjon overfor brukergruppene i de tre kommunene er sentral i alle ordninger som kontoret har ansvar for. For å nå ut med informasjon oa. nyttes eget nyhetsskriv, e-postvarsel, egen facebookside og instagram.

En viktig del av utviklingsarbeidet er initiering, prosjektledelse og/eller deltakelse i ulike prosjekt i kommunene. Eget budsjettansvarsområde for de prosjekt som styres gjennom kommunene.

11.2. Oppfølging av prosjekter og planer

For Os kommune er satt opp gjeldende tiltak/prosjekt i henhold til planstrategien:

Tiltak
Ekstra veterinærvakt i mai Tolga/Os (Folkehelseplan, Næringsplan)
Bondens nettverk/Trygg bonde (Folkehelseplan)
Beitebruk (Næringsplan, Kulturminneplan)
Rekrutteringstiltak (Næringsplan)
Skogbruksplan Os (Næringsplan)
Lokalt skadefellingslag Os (Folkehelseplan, Kulturminneplan)
Veikanthogst (Kommunal målsetting om hjortevilt)

Aktiv landbruksproduksjon og bruk av areal- og bygningsressursene er sentralt for ivaretagelsen av kulturlandskapet og er med på å forme kulturlandskapet i kommunen. Dette skal videre kunne bidra til bolyst, fagmiljø og næringsaktiviteter. Stimulere til næringsaktivitet og ivaretagelse av næringsutøverne er en del av dette.

Fra og med budsjettåret 2021 ble landbrukskontoret en avdeling under virksomheten «Kommunalteknikk og landbruk» i Os kommune. Dette kan bidra til en større og mer tverrfaglig sektor som har mange parallelle fagfelt som kommunene trenger å samordne.

12.3. Oversikt over interkommunale avtaler

Kommunedirektøren følger opp de interkommunale samarbeidene i månedlige møter med kommunedirektørene i Rørø og Holtålen.

I tillegg er det møter i styringsgruppa som består av ordførere og opposisjonen: jamfør revidert samarbeidsavtale

I 2023 vil det bli ansatt en egen prosjektleder til å utvikle og drifte samarbeidet med Rørø og Holtålen kommuner. Dette finansieres med skjønnsmidler fra Statsforvalter i Innlandet og Trøndelag

I hele tusen	Dato	Innhold og mål	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Administrasjonen				
ROH-regnskap i Holtålen	7.1.17-signert	Føre kommuneregnskap, fakturere gebyr og kommunale krav. Inngått avtale med LINDORFF høst 20. Tilleggsavtale om remittering.	985	1 025
ROH-lønn i Os	14.02.2013	Ivareta kommunens forpliktelser på lønn.	807	904
Oppvekst				
PPT-Tynset	22.97.96	Hjelpe kommuner i arbeidet med kompetanseutvikling og ou og legge til rette for elever med særlige behov.	903	927

Os kommune
ØKONOMIPLAN 2023-2026 OG ÅRSBUDSJETT 2023

ROH-voksen-opplæring-Røros	19.11.2018	Basert på antall undervisningstimer og elever + 10 % administrasjon, får faktura ikke budsjett		
Landbruk				
ROH-landbruk-Os	22.09.2016	Forvaltnings- og utviklingsoppgaver innen landbruk og skogbruk	1 359	1 362
Omsorg				
ROH - barnevern	27.11.2007		5 753	7 811
Legevakt-Røros		Kan sies opp med et års varsel. Andel var opprinnelig 58 %, 21 % og 21 % Totalt 5,6 millioner for ROH.	1 521	1 623
IMA-Røros		Avtale utgår 31.12.20	2 327	2 394
NAV-Røros			4 161	2 837
Krisesenter-Lillehammer		18 kommuner kjøper tilbud av Gudbrandsdal Krisesenter. Fordeles etter folketall 2016-69,08 pr innbygger	156	160
Kultur				
Nord-Østerdal Musiker		Gammel avtale	85,4	87
Teater		6 kr pr innbygger	11,2	11
Anno Museum	09.08.2013	Kr 30 pr innbygger	56,1	57
Verdensarv og Cirkumferensen		Verdensarv og Cirkumferensen, uthusprosjekt, kulturminnerådgiver	180	183
Teknisk/næring				
Brannsamarbeid-Røros	Avtale fra 1.7.2021	Avtalen inkluderer brann og feiing, feiing er budsjettert til kr 797.412 for 2023. Feiing ikke tatt med i oversikten, da dette er et selvkostområde.	3 374	3 685
Visit Røros-Østerdalen	Ny avtale i 2022			240
SUM			21 917	23 310

12. Investeringsbudsjettet

Skjema med oversikt over hvert prosjekt, netto uten merverdiavgift:

Investeringsbudsjett 2023-2026					
Investeringsprosjekter i kr 1 000					
Hovedoversikt investeringsbudsjett		2023	2024	2025	2026
Investering, netto uten mva.		82 200	7 300	6 700	8 100
Lån		71 125	6 600	6 000	7 400
Tilskudd/salg		10 475	-	-	-
Bruk av driftsmidler		600	700	700	700
Renter		237	3 046	3 211	3 384
Avdrag		-	3 556	3 886	4 186
Sum utgifter driftsbudsjett		837	7 302	7 797	8 270
RENTEALTERNATIVER					
	2022	2023	2024	2025	
ALT1	2,50 %	2,75 %	2,90 %	3,00 %	
ALT2	3,00 %	3,25 %	3,30 %	3,40 %	
ALT3	3,50 %	3,80 %	3,90 %	4,00 %	
ALT4	4,00 %	4,25 %	4,30 %	4,40 %	
ALT5	4,30 %	4,50 %	4,60 %	4,70 %	
Prosjektnr.					
000001	Bruk av lån	2023	2024	2025	2026
	Lån	71 125	6 600	6 000	7 400
010000	KLP Egenkapitalinnskudd	2023	2024	2025	2026
	Investering	600	700	700	700
	Driftsmidler	600	700	700	700
	Sum utgifter driftsbudsjett	600	700	700	700
010004	Investeringer Os kirkelige fellesråd	2023	2024	2025	2026
	Investering	550	500	600	500
010011	Digitalisering	2023	2024	2025	2026
	Investering digitalisering	2 500	400	400	400
010014	Velferdsteknologi omsorg	2023	2024	2025	2026
	Investering	300	300	300	300
010016	Helseplattformen + lokale kostnader	2023	2024	2025	2026
	Investering	1 400	-	-	-
090011	Energisparende tiltak	2023	2024	2025	2026
	Investering	2 000	1 000	1 000	1 000
090012	Solceller Oshallen	2023	2024	2025	2026
	Investering	3 000	-	-	-
090020	Rehab./ny ungdomskolen	2023	2024	2025	2026
	Investering	1 000	-	-	-
090021	Låssystem skole, Oshallen	2023	2024	2025	2026
	Investering	550	-	-	-
090027	Oppgradering kommunale veier	2023	2024	2025	2026
	Investering	800	200	200	200

090040	Rehab./nytt helsehus	2023	2024	2025	2026
	Investering	33 000	-	-	-
090045	Nødstrøm (aggregat) Verjåtunet	2023	2024	2025	2026
	Investering	700	-	-	-
090049	Flomsikring Verjåa, enkle tiltak	2023	2024	2025	2026
	Investering	-	-	-	-
090054	Fjøs og driftsbygning, Oddentunet	2023	2024	2025	2026
	Investering	5 600			
	Refusjon riksantikvaren m.fl.	2 600	-	-	-
090059	Rønningsveier bygninger omsorg	2023	2024	2025	2026
	Investering	200	-	-	-
090060	Gatebelysning, ledlys	2023	2024	2025	2026
	Investering	200	-	-	-
090061	Veksted i hallen på Kopparleden	2023	2024	2025	2026
	Investering	200	-	-	-
090062	Påbygg grønne Rytrøa	2023	2024	2025	2026
	Investering	3 000	-	-	-
	Refusjon Husbanken	-	-	-	-
090063	Omsorgsboliger Nørnesjordet	2023	2024	2025	2026
	Investering	14 000	-	-	-
	Tilskudd fra Husbanken	7 875	-	-	-
090067	Vaskesentraler i kommunale bygg	2023	2024	2025	2026
	Investering	300	-	-	-
090068	Sundmoen 14/ Messebygget	2023	2024	2025	2026
	Investering	4 000	-	-	-
090069	Omgjøring til forsterket enhet på Verjåtunet - forprosjekt	2023	2024	2025	2026
	Investering	300	-	-	-
Alle investering som gjelder selvkostområdene innenfor vann, avløp, renovasjon, septikk og feiing:					
090010	VA oppgraderinger, selvkost, iflg. saneringsplan	2023	2024	2025	2026
	Investering avløp	4 100	-	3 500	-
	Investering vann	3 900	4 200	-	5 000
Alle nevnte prosjekter blir kvalitetssikret i investeringsgruppen. Før endelig bevilgning blir det utredet en sak med driftskonsekvenser og alle relaterte kostnader i både prosjekt- og driftsfasen.					

Alle nevnte prosjekter blir kvalitetssikret i investeringsgruppen. Før endelig bevilgning blir det utredet en sak med driftskonsekvenser og alle relaterte kostnader i både prosjekt- og driftsfasen.

12.1. De enkelte investeringstiltakene

Os kommune har vedtatt nytt økonomireglement pr 23. juni 2022. Dette betyr innskjerping og strengere krav til kvalitetssikring av investeringer.

Sitat punkt 3.3.2. Kvalitetssikring av investeringsprosjekter

For alle investeringsprosjekter skal det foreligge et beslutningsgrunnlag som er tilstrekkelig kvalitetssikret før prosjektet vedtas.

Kravet til beslutningsgrunnlag vil kunne variere ut fra type investering, kompleksitet/usikkerhet og økonomisk omfang.

- Kommunedirektøren har ansvar for planlegging, gjennomføring, økonomisk styring og sluttregnskap og evaluering.
- Kommunedirektøren vurderer behov for å innhente nødvendig faglig bistand i investeringsprosjekter
- Kommunedirektøren påser at kravene til ekstern og intern kvalitetssikring for et investeringsprosjekt er tilpasset et nivå hvor man anser at beslutningsgrunnlaget vil være kvalitetsmessig tilfredsstillende.

En byggekomite skal oppnevnes særskilt ved større byggeprosjekter og andre prosjekter ved behov. Politikernes rolle i byggeprosjekter er definert i sak 4/21 i møte den 28.01.2021.

Behovsanalyse

Ved større investeringsprosjekter skal det utarbeides en behovsanalyse hvor hovedkravene til prosjektet skal defineres gjerne med et forprosjekt, og alternative løsninger utredes. Kostnadsanslag for investeringen og forventede kostnader gjennom investeringsens levetid for aktuelle alternativer og gjennomføringsmodeller skal beregnes. Dette beslutningsunderlaget skal kvalitetssikres.

Beslutningsgrunnlag

Er beslutningsgrunnlaget kvalitetsmessig godt nok til at kommunen kan vurdere å gå videre med prosjektet, avgjør kommunestyret hvilket alternativ som skal planlegges for gjennomføring. Deretter gjennomføres arbeidet med å fremskaffe gjennomarbeidede kostnadsoverslag og plan for fremdrift, organisering mv. Dette materialet skal kvalitetssikres før det avgjøres om prosjektet skal foreslås gjennomført.

Det skal legges en styringsramme til grunn ved budsjettering av nye investeringsprosjekter. Investeringsprosjektene forutsettes gjennomført innenfor den styringsrammen de forskjellige prosjektene får seg tildelt. Det må sikres tilfredsstillende rutiner for å ha løpende oversikt over utviklingen i kostnader og i fremdrift samt rutiner for rapportering. Eventuell utvidelse av kostnadsrammen må forelegges kommunestyret før totalbevilgningen overskrides.

Os kommune
ØKONOMIPLAN 2023-2026 OG ÅRSBUDSJETT 2023

Planlagte investeringer oppsummert

Område- sum planlagt lån gitt at alle prosjekter blir realisert	71,125
Kirkelig Fellesråd	0,55 mill
Vann og avløp – dekkes av sjølkostfond	8,0 mill
Nytt bygg- helsehus	33,0 mill
Rehabilitering/ omgjøringer Nørnesjordet 6-16 , omsorgsboliger 6,1 millioner (netto) Rytrøa- personalfløy 3 millioner Messebygget – omgjøres til flyktningeboliger 4 millioner	13,1 mill
Oddentunet - vedtatt bevilget allerede	2,6 millioner
Kommunale veier og gatelys	1,0 millioner
Velferdsteknologi, digitalisering, ikt. Helseplattform	4,2 millioner
Forprosjektering nye prosjekter- solceller, rehabilitering/nybygg skole	4,3 millioner
Diverse prosjekter: Beredskap og sikkerhet, oppfølging brannsikring, låser vaktentraler, energi ...	3,95 millioner

1. Investeringer innen kirkelig fellesråd og digitalisering

010004	Os kirkelige fellesråd
Status	Rehabilitering av Narbuvoll kirke fortsetter i 2023 Rehabilitering av Os kirke innvendig fortsetter i 2023
Tiltak	Dette er et tilskudd som overføres i sin helhet til Kirkelig Fellesråd og de har oppfølgingen.
Økonomi	550.000
Ansvarlig	Kirkelig Fellesråd

010011	Digitalisering
Tiltak/ prosjekt	<u>Nytt saksbehandlingssystem</u> ESA går ut av produksjon. På grunn av tjenestesamarbeid blir det anskaffelse sammen med Røros kommune. Målet er å gå over på nytt system vår 2023. <u>Documaster database</u> Felles databasesystem for ROH kommunene på tvers av programvare kr 25.000 per modul; Saksbehandlingssystem (migrering 130.000) historisk base, Visma Flyt skole, Visma barnehage, Compilo <u>ERP (Enterprise Resource Planning)</u> Økonomi, personal, kompetanse, rekruttering, lønn, tidsregistrering, bestilling, E-handel, regnskap, konkurransegjennomføring, start 1.kv. 2023
Økonomi	2,5 mill.
Ansvarlig	Arvid Keskitalo
Krav	Kvalitetssikres i samarbeidet mellom 3 kommuner

2. Investeringer innen helse og omsorg

010014	Velferdsteknologi
Status	Investeringer i forhold til moderne varslings- og overvåkingssystemer skal erstatte dagens utrangerte sykesignalanlegg. Dette er velferdsteknologiske løsninger som skal gi trygghet, sikkerhet og ivaretagelse for pasienter/beboere med helseutfordringer, samt skape mestrings- og selvstendighetsopplevelser. Det samme gjelder for pasienter og brukere som skal ha tjenester i eget hjem, eller i nytt tilrettelagt hjem (for eksempel omsorgsbolig). Noe av utstyret kan brukes uavhengig
Tiltak 2023	Inn med PILLI medisindispenser og dørlåser Kamera overvåkning
Økonomi	1 million
Ansvarlig	Helse og omsorgssjef Vigdis Øvergård
Prosjektleder	Bjørn Erik Gullikstad

010017	Helseplattformen
Status	Igang satt 12.11.2022
Tiltak	Skal implementere Helseplattformen på legekontoet i 2023 og det medfører mye arbeid med migrasjon av data. Prosjektleder trengs fortsatt og videreføres. IKT-ansvarlig videreføres
Økonomi	800.000 -prosjektledelse 500.000 – Innføring legekonto
Ansvarlig	Helse og omsorgssjef Vigdis Øvergård
Prosjektleder	Terese Bye Lillevik

3. Investeringer innen rammeområde oppvekst

090021	Nytt/utvidet låssystem i barnetrinnet Os skole, og Oshallen/svømmehallen med tekniske rom
Status	For å få kontroll på dører inn til garderober ved svømmehall og Oshallen. Dette er viktig for å ivareta sikkerheten i svømmehallen og bygget generelt.
Tiltak 2023	Igangsettes
Økonomi	Kr. 550.000,-
Ansvarlig	Inge Ryen
Prosjektleder	IKT -ansvarlig Jukka Peramaa Driftsleder Terje Daffinrud

4. Investeringer innen rammeområde kommunalteknikk

090027	Oppgradering kommunale veier
Status	Asfaltering Håkonsbakken og Kvervillen planlagt i 2022, men utsatt grunnet mangel på asfalt. Oppgradert 5-6 stikkrenner a 50.000 i 2022. Asfaltering på deler av Vangrøftdalsveien -
Tiltak	Asfaltlegging i 2023- igangsettes
Økonomi	800.000
Ansvarlig	Virksomhetsleder for kommunalteknikk Inge Ryen
Prosjektleder	Terje Daffinrud
090060	Gatelys-ledlys
Status	Det er bestilt ledlys til 1/ 2parten av boligområdene. 50 master som ikke fungerer 4.500 pr lampe/lyspunkter langs fylkesvei. Brukt ca 200.000
Tiltak	Igangsettes
Økonomi	200.000
Ansvarlig	Virksomhetsleder for kommunalteknikk Inge Ryen
Prosjektleder	Terje Daffinrud

5. Investeringer på bygg i Os kommune

090020	Rehabilitering ungdomsskole
Status	I forbindelse med «Framtidas skole» ble det laga et kostnadsoverslag for ny ungdomsskole; uten nye arbeidsrom og spesialrom. Arealbehovet til ungdomsskolen var 1000m og kostnadsoverslag på 30 mill + mva. Ei administrativ styringsgruppe har i samarbeid med Sweco utredet to alternativer i et forprosjekt. Alternativene er enten å rehabilitere eller bygge ny ungdomsskole. I forprosjektet er det lagt til grunn et arealbehov på 2000m² for ny ungdomsskole, arbeidsrom for ansatte og spesialrom. (Det omfatter 2500 m² i dag). Antall elever er satt til 60 i ungdomskolen. Alternativ 1: Vurdert potensiale som ligger i ombygging, rehabilitering og omdisponerende arealer. Alternativ 2: Kombinasjon mellom tilbygg, ombygging og ny, fleksibel bruk av eksisterende lokaler i bygget. Ser skole, samfunnshus, idrettshall og kulturscene i sammenheng og kan utnytte synergier mellom disse. 1350m² tilbygg 1150 m² rehabilitering

Tiltak	Forprosjektet legges fram for kommunestyret; som må legge rammer for videre oppfølging av valgt alternativ. Hovedprosjekt utredes i 2023 og evt rammer for bygging kommer i økonomiplan 2024-27.
Økonomi	1 million
Ansvarlig	Virksomhetsleder oppvekst Martin Løvø Kommunedirektør
Prosjektleder	Ekstern innleie
Styringsgruppe	Ansatte innen teknisk, oppvekst, hovedvernombud, evt. andre samarbeidspartnere
Krav	Kvalitetssikres i tråd med reglene i økonomireglementet

090040	Nytt legekantor/helsehus
Status	Anbudsgrunnlaget er nå ferdig og lagt ut 11112022 i 6 uker. Brukergrupper har deltatt med spesifisering av romkrav med mer. Det er jobbet mye for å finne gode løsninger for et nytt bygg på 853 m2
Tiltak	
Økonomi	Bygg anslått til 30 millioner Møbler og inventar – anslag 1,5 million Uteområde – anslag 1,5 millioner Totalt 33 millioner
Ansvarlig	Virksomhetsleder teknisk Inge Ryen Virksomhetsleder helse og omsorg Vigdis Øvergård
Prosjektleder	Arne Strypet
Byggeleder	Ikke fastsatt
Krav	Gjennomgang av anbud. Er tilbud utover rammen må saken til kommunestyret på nytt.

090045	Nødstrøm, Verjåtunet
Status	Dette skal ha høy prioritet grunnet beredskap. Frist 01.6.2023 Det er behov for å bygge inn et aggregat på sykehjemmet som slås på automatisk hvis strømmen går. I dag er det slik at aggregat må hentes på Renseanlegget og settes/fyres opp av to vaktmestere. Det er krav om at autorisert personell (elektriker) må koble om i hovedskapet.
Tiltak	Prosjekt må ut på anbud og iverksettes
Økonomi	700.000
Ansvarlig	Virksomhetsleder for kommunalteknikk Inge Ryen
Prosjektleder	Beredskapsansvarlig Terje Daffinrud

090059	Rømningsveier innen bygg helse og omsorg
Status	Os kommune har fått pålegg om å sikre /bygge rømningsveier i alle bygg Gjenstående rømningsveier innarbeides i prosjekt «utenomhusplan for Nørnesjordet 6-16 og Verjåtunet.
Tiltak	
Økonomi	Kr. 200.000,-
Ansvarlig	Virksomhetsleder for kommunalteknikk Inge Ryen
Prosjektleder	Arne Strypet

Krav	Kvalitetssikres i tråd med økonomireglementet - kommunedirektør
------	---

090054	Oddentunet
Status	Sak behandlet flere ganger i kommunestyret -saksnr 21/479, 20/34 Skal bygge nytt formidlingsbygg. Anno museum skal restaurere stall. Det er mottatt 2 750 000 til nybygg og kr 300 000 til stall. Grunnet omfattende arbeid med dispensasjon for fredningsbestemmelse pålagt av fylkeskommunen, er bygginga utsatt til 2023. Byggekostnader har i perioden økt. Nytt kostnadsestimat for nybygg er på kr 7 250 000. Dette var estimert til 5,6 millioner i mai 2022. (Anno museum søker midler og finansierer restaurering av stallen.)
Tiltak	
Økonomi	Kostnad kr 7 250 000 for nybygg Tilskudd fra eksterne er 4,5 millioner Tilskudd kr 2 ,75 millioner fra Os kommune. Det er en økning på 750.000 siden kommunestyrevedtaket 19.mai 2022
Ansvarlig	Virksomhetsleder for kommunalteknikk Inge Ryen Virksomhetsleder Ann Kristin Rødal
Byggeleder	Engasjere egen byggeleder/ kjøpe inn tjeneneste
Krav	Kvalitetssikres i tråd med økonomireglementet – kommunedirektør

090061	Kopparleden
Status	OS kommune har bygd enkel vaskehall for biler, men det mangler en oljeutskiller for å få vaska bilene lokalt i Kopparleden
Tiltak	Igangsettes
Økonomi	Kr. 200.000,-
Ansvarlig	Virksomhetsleder for kommunalteknikk Inge Ryen
Prosjektleder	Terje Daffinrud

090062	Påbygg grønne Rytrøa
Status	Nytt vaktrom og garderober til 3 millioner. Prosjektet skal ha høy prioritet i 2023 da antall ansatte har økt til over det dobbelte. Skal også inkludere oppgradering av vaskerom/vaskesentral, og oppgradering av tekniske rom og anlegg/styringssystem for varme og ventilasjon.
Tiltak	
Økonomi	3 millioner
Ansvarlig	Virksomhetsleder for kommunalteknikk Inge Ryen Virksomhetsleder for helse og omsorg Vigdis Øvergård (bestiller)
Prosjektleder	Arne Strypet
Krav	Kvalitetssikres i tråd med økonomireglementet

090063	Ombygging Nørnesjordet 6 – 16
Status	Dette prosjektet har det vært jobbet mye med og mange diskusjoner for å avklare endelig utforming i samarbeid med Husbanken. Ombyggingen er snart klart for å legge ut på anbud. Prosjektet er godt gjennomdrøftet.

Tiltak	Totalt 17 millioner og Os kommunes andel er 6,1 million.
Økonomi	<i>Tilskudd på 7,875.000</i> <i>Refusjon 3,5 millioner</i> <i>Investerings 6,125.000</i>
Ansvarlig	Virksomhetsleder for kommunalteknikk Inge Ryen Virksomhetsleder for helse og omsorg Vigdis Øvergård (bestiller)
Prosjektleder	Arne Strypet
Byggeledelse	?

090067	Vaskesentraler i kommunale bygg
Status	Os kommune trenger å oppgradere vaskerom/bøttekott til dagens standard som vaskesentraler, med lademuligheter, og plass til vasketralle, gulvvaskemaskin og vaskemaskin for mopper/mikrofiberkluter. I 2023 prioriteres dette for Os skole (barnetrinnet), kommunehuset og Nørnesjordet 18.
Tiltak	
Økonomi	300.000,-
Ansvarlig	Virksomhetsleder for kommunalteknikk Inge Ryen
Prosjektleder	Kenneth Dåbakk (i samarbeid med Anne Steihaug)
Krav	Praktisk nødvendig
090068	Sundmoen 14 / Messebygget
Status	Staten oppfordrer til bosetting av flyktninger. Bosetting av flyktninger begrenses av tilgang på boliger.
Tiltak 2023	Administrasjon foreslår ombygging av Sundmoen 14, messebygget, til 3-4 boenheter til flyktninger Anslag på ombygging 1,250 pr enhet = 3, 75 millioner. Det må framskaffes et nøyaktig kostnadsoverslag på ombygging samt definering av antall rom pr enhet.
Økonomi	4 millioner
Ansvarlig	Virksomhetsleder for kommunalteknikk Inge Ryen Virksomhetsleder for oppvekst Martin Løvø (bestiller)
Prosjektleder	Kenneth Dåbakk/Arne Strypet
Krav	Kvalitetssikres i tråd med økonomireglementet

	Omgjøring til forsterka enhet på Verjåtunet - forprosjekt
Status	Utarbeide forprosjekt om omgjøring og kartlegge kostnader
Tiltak	Utarbeide forprosjekt som går til kommunestyret / evt. innarbeides i økonomiplan for 2023.
Økonomi	300.000
Ansvarlig	Virksomhetsleder for kommunalteknikk Inge Ryen – utfører. Virksomhetsleder for helse og omsorg Vigdis Øvergård (bestiller)
Prosjektleder	Konsulenttjenester i regi av rammeavtale. Nordconsult er på saken
Krav	Kvalitetssikres i tråd med økonomireglementet

6. Energisparende tiltak - flere delprosjekter

090011	Energisparende tiltak
Område	Kommunehus -
Status	Det er bestilt to aggregater til kr 500.000
Tiltak 2023	Det skal bygges ny rørgate for fjernvarme. Alle rom på kommunehuset skal kobles på fjernvarme og nye rør må inn. Panelovner skal styres. Innsparingspotensiale skal beregnes for fjernvarme før igangestting.
Økonomi	Kr. 200.000,- til rørgate
Ansvarlig	Virksomhetsleder for kommunalteknikk Inge Ryen
Prosjektleder	Arne Strypet
Krav	Kvalitetssikres i tråd med økonomireglementet

09011	Energisparende tiltak
Område	Bruk av overskuddsvarme i tekniske rom
Status	Det er gjort investeringer med aggregat i svømmehallen. Anslag besparelse 150.000-200.000 kwh pr. år for å bruke overskuddsvarme. Her er det mye å hente på bruk av overskuddsvarme i tekniske rom på Os samfunnshus/ skole og må sees i sammenheng med ombygging/nybygg ungdomsskole/ samfunnshus.
Tiltak 2023	Forslag om investeringer 990.000 på fyrrom på samfunnshuset for å bruke overskuddsvarmen. Dette kan gi innsparing 130kwh i året. Investering skal utredes og beregnes. Kost/nytte skal vurderes i energigruppa
Økonomi	Sees i smh med 090020
Ansvarlig	Virksomhetsleder for kommunalteknikk Inge Ryen
Prosjektleder	Terje Daffinrud
Krav	Kvalitetssikres i tråd med økonomireglementet

090011	Energisparende tiltak
Område	Etablere et styringssystem for alle anlegg
Status	Har flere styringssystemer i dag og driver overvåkning
Tiltak 2023	Iverksette prosjekt for å utrede hva som skal gjøres
Økonomi	
Ansvarlig	Virksomhetsleder for kommunalteknikk Inge Ryen
Prosjektleder	Kenneth Dabakk
Krav	Kvalitetssikres i tråd med økonomireglementet

090012	Solcelle på Oshallen og Os samfunnshus
Område	Os hallen og Os samfunnshus
Status	Det har vært ute en anbudskonkurranse på omfang. Fått to tilbydere og produksjon på anlegget på 186.000 kwh pr år.
Tiltak 2023	Må utarbeide forprosjekt og beregne lønnsomhet .

	Bør sees i sammenheng med evt framtidig rehabilitering/ utbygging på Os skole.
Økonomi	Forutsetninger: Avskrivning på 20 år og 3- 4 % rente
Ansvarlig	Virksomhetsleder for kommunalteknikk Inge Ryen
Prosjektleder	Arne Strypet
Krav	

Enøk tiltak på bygg finansiert av ENOVA

Sundmoen 14	803465	Varmepumpe. Etterisolering Messebygg
Nørnesjordet 18	495600	Etterisolering- vaktmestere
	482625	Skifte vinduer - vaktmestere
	226280	Varmepumpe
Nørnesjordet 6-16	104562	Etterisolering/tak- sees i sammenheng med ombygging / del
	5	av anbud
	226280	
Rytrøa	152 520	Solvarmekollektor - planlegges sammen med Ren Røros .
	141180	
	0	Biokjel- planlegges med Ren Røros .
	152520	Solvarmekollektor - planlegges sammen med Ren Røros
Søstergata7	254200	Solvarmekollektor - 2024
	169710	Varmepumper - 2024
Rytrøa	169710	Varmepumper
Litjmyrmoen	305040	3 Solvarmekollektor
Søstergata	56570	
	595194	
	5	

7. Investeringer på sjølkostfond

Vann og avløp er selvkostområder. Dette betyr at kostnadene ved drift og utbygging av vann- og avløpsanleggene dekkes av gebyrer. De har dermed ikke samme virkning på kommunens økonomi som de andre investeringene våre. Investeringene skal følge prioriteringene i hovedplan for vann og avløp.

090010	VA-prosjekter ihht saneringsplan, + sikring av objekt...
Status	Det har blitt veldig fokus på objektsikring innen vann og avløp nasjonalt. Det er også viktig å få alle høydebasseng og andre viktige objekter inn på overvåknings- og alarmsystemet for vann og avløp. Samt strøm til øvrebassenget.
Tiltak 2023	
Økonomi	Kr. 250.000,- for strøm og overvåkning.
Ansvarlig	Inge Ryen
Prosjektleder	Terje Daffinrud

Os kommune
ØKONOMIPLAN 2023-2026 OG ÅRSBUDSJETT 2023

090010	Prosjekt på kamerakjøring i avløps-ledningsnett for tilstandskartlegging
Status	Kobles mot de andre VA-prosjektene
Tiltak 2023	
Økonomi	Kr. 800.000,-
Ansvarlig	Inge Ryen
Prosjektleder	Terje Daffinrud

090010	Utskifting av vann- og avløpskummer i Grendeveien/Midteggveien/Osheimveien
Status	VL og SP fra kum 381 og 382 i Grendevegen og hovedledninger til kum 364 og 367 i Midteggveien. Ca. 1000 m. Noe av dette tas i 2022 vinteren 22/23, noe tas i 2023 vinteren 22/23. Skjer i samarbeid med Os vannanlegg (60/40-deling).
Tiltak 2023	
Økonomi	Kr. 4.400.000,-
Ansvarlig	Inge Ryen
Prosjektleder	Terje Daffinrud

090010	Utskifting av spillvannledninger/avløpsledninger Osheimen-Nørnesjordet
Status	SP-ledninger fra kum 356 til 1566 ved Osheimen og Nørnesjordet. Ca. 130 meter.
Tiltak 2023	
Økonomi	Kr. 600.000,-
Ansvarlig	Inge Ryen
Prosjektleder	Terje Daffinrud

090010	Vannmengdemålere på vannledningsnett
Status	Prosjekt vannmengdemålere på nettet (sonemålere), for lettere å overvåke vannledningsnett.
Tiltak 2023	
Økonomi	Kr. 750.000,-
Ansvarlig	Inge Ryen
Prosjektleder	Terje Daffinrud

090010	Trykkreduksjon i området Moseng-Osmoen-Nerenget.
Status	Trykkreduksjon i området Moseng-Osmoen-Nerenget. Dette krever en ny pumpestasjon.
Tiltak 2023	
Økonomi	Kr. 1.200.000,-
Ansvarlig	Inge Ryen
Prosjektleder	Terje Daffinrud

Kamerakjøring i ledningene kan avdekke/føre til endring i prioriteringene.
Ved gjennomføring av de prioriterte saneringsprosjektene innen vann og avløp, kommer det også til å utføres følgende tiltak:

- Registrere alle vann/avløp felleskummer og separere disse samtidig med saneringen for å redusere forurensnings- og innsugsrisikoen ved ledningsbrudd.
- Oppdatere VA-databasen for kommunens ledningsnett. For fremtidig vurdering av saneringsbehov er det viktig å få bruke vårt FDV-system for å dokumentere og beskrive brudd/lekkasjer på nettet, og få dette registrert i kommunens database. Dette vil først og fremst være vår kartløsning (Norkarts «VA felt»), men også FDV-systemet vårt («Famac»/»FDV-huset»). På denne måten vil alle feil på ledningsnettet være tilgjengelig for vurdering av kommunens drifts- og forvaltningspersonell.

Merknad:

- Kommunestyret delegerer oppfølgingsansvaret til kommunedirektør.
- For å sikre enda bedre prosjektoppfølgning har kommunedirektøren delegert ansvaret videre. Derfor er ansvarlig og prosjektledere oppført.

12.2. Årlige låneopptak og renteutgifter som følge av investeringsplanen

Tabellen viser hvordan driftsbudsjettet pr. år i planperioden vil bli påvirket av renteutgifter og avdrag i forhold til de planlagte investeringsprosjekter.

Det er lagt inn at investeringslån som tas opp skal tilbakebetales over 30 år. Dette er nytt i forhold til tidligere, da vi tidligere hadde investeringslånene på 20 år. I budsjettet er det lagt inn en forventning om en lånerente fra cirka 4 % - 4,4 % i de neste fire år.

Investeringsbudsjett 2022-2025

Investeringsprosjekter i kr. 1 000,-

Hovedoversikt investeringsbudsjett	2023	2024	2025	2026
Investering	82 200	7 300	6 700	8 100
Lån	71 125	6 600	6 000	7 400
Tilskudd/salg	10 475	-	-	-
Bruk av driftsmidler	600	700	700	700
Renter	237	3 046	3 211	3 384
Avdrag	-	3 556	3 886	4 186
Sum utgifter driftsbudsjett	837	7 302	7 797	8 270

RENTEALTERNATIVER:

	2023	2024	2025	2026
ALT1	2,50 %	2,75 %	2,90 %	3,00 %
ALT2	3,00 %	3,25 %	3,30 %	3,40 %
ALT3	3,50 %	3,80 %	3,90 %	4,00 %
ALT4	4,00 %	4,25 %	4,30 %	4,40 %
ALT5	4,30 %	4,50 %	4,60 %	4,70 %

Tabell som viser belastning på driftsbudsjettet i form av renter og avdrag på nye investeringer etter forslag fra administrasjonen.

12.3. Oversikt årlig utvikling av gjeld i planperioden BFR § 5-7

Årstall, tall i hele tusen	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lånegjeld pr. 01.01.	180 551	208 021	206 183	201 945	203 763	203 218	207 901	214 042	257 304	254 544	251 444
- Avdrag i driftsregnskapet	9 734	9 247	9 564	7 700	8 000	7 758	7 000	7 000	7 500	8 000	8 000
- Avdrag i investeringsregnskapet	2 468	4 801	5 073	7 882	4 845	859	859	959	1 100	1 100	1 100
+ Nye investeringslån	39 673	10 210	10 400	17 400	12 300	13 300	12 000	70 125	6 600	6 000	7 400
+ Nye startlån	0	2 000	0	0	0	0	2 000	5 000	0	0	0
Total lånegjeld 31.12.	208 022	206 183	201 946	203 763	203 219	207 901	214 042	281 208	255 304	251 444	249 744

Tabellen viser utvikling av lånegjeld fra 2016 og ut planperioden. Estimerte tall for årene 2022-2026

12.4. Bevilgningsoversikt - investeringer 2023-26

BFR § 5-5, 1. og 2. ledd

Presentasjon av skjemaet «Bevilgningsoversikt – investeringer» ut etter hvilke investeringer vi ser behov for de neste fire årene 2023-2026.

Bevilgningsoversikt - investeringer 2023-2026 BFR § 5-5, 1. ledd

	Regnskap	Oppr. Budsjett	Rev. budsjett	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
	2021	2022	2022	2023	2024	2025	2026
Investeringer i varige							
1 driftsmidler	21 006	55 450	37 791	97 963	6 575	5 875	7 375
Tilskudd til andres							
2 investeringer	500	600	600	550	500	600	500
Investeringer i aksjer							
3 og andeler i selskaper	900	700	700	600	700	700	700
4 Utlån av egne midler							
5 Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0	0
Sum							
6 investeringsutgifter	22 406	56 750	39 091	99 113	7 775	7 175	8 575
Kompensasjon for							
7 merverdiavgift	-2 235	-8 900	-5 353	-16 913	-475	-475	-475
8 Tilskudd til andre	-11 666	-8 060	-9 740	-10 475	0	0	0
Salg av varige							
9 driftsmidler	0						

	Salg av finansielle							
10	anleggsmidler	0						
11	Utdeling av selskaper	0						
	Mottatt avdrag på							
12	utlån av egne midler	0						
13	Bruk av lån	-8 255	-39 090	-23 298	-71 125	-6 600	-6 000	-7 400
Sum								
14	investeringsinntekter	-22 156	-56 050	-38 391	-98 513	-7 075	-6 475	-7 875
15	Videreutlån	0		2 000	5 000			
	Bruk av lån til							
16	videreutlån	0		-2 000	-5 000			
	Avdrag på lån til							
17	videreutlån	859	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
	Mottatte avdrag på							
18	videreutlån	-1 246	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Netto utgifter								
19	videreutlån	-387	0	0	0	0	0	0
20	Overføring fra drift	-528	-700	-700	-600	-700	-700	-700
	Avsetning til bundne							
21	investeringsfond	2 338						
	Bruk av bundne							
22	investeringsfond	-1 300						
	Avsetning til ubundet							
23	inv.fond	0						
	Bruk av ubundne							
24	inv.fond	-372						
	Deknings av tidligere							
25	års udekket beløp	0						
Sum disponering eller dekning av								
26	netto driftsresultat	138	-700	-700	-600	-700	-700	-700
Fremført til inndekning i senere								
27	år (udekket beløp)	0	0	0	0	0	0	0

**Detaljert bevilgningsoversikt (2B) - Investeringsregnskapet BFR § 5-5, 2. ledd
Os kommune 2023-2026**

I hele tusen		Regnskap 2021	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
		Inkl. mva.	Inkl. mva.	Inkl. mva.	Inkl. mva.	Inkl. mva.
<i>Prosjekt</i>	<i>Prosjektnavn</i>					
010011	Digitalisering	487	3 125	500	500	500
010014	Velferdsteknologi omsorgstjenesten	1824	375	375	375	375
010015	Utstyr/møbler nytt sykehjem	385	0			
010016	Utstyr og behandlingsbenk legektr.	198	0			
010017	Helseplattformen	0	1 400	0	0	0
090010	VA-oppgaderinger	1494	8 000	4 200	3 500	5 000
090011	Energisparende tiltak	33	2 500	1 250	1 250	1 250
090012	Solceller Oshallen og samfunnshuset	0	3 750			
090020	Ungdomsskolen-forprosjekt	0	1 250	0	0	0
090021	Ombygging Verjåtunet	8044	0			
090023	Nye omsorgsboliger	189	0			
090027	Oppgradering kommunale veier	0	1 000	250	250	250
090036	Jakobåsen vann- og avløpsanlegg	5982	0			
090039	Energisentral	135	0			
090040	Rehab./nytt helsehus	218	41 250	0	0	0
090045	Nødstrøm Verjåtunet	0	875	0	0	0
090046	Låssystemer	0	688	0		
090049	Flomsikring Verjåa	0	0	0	0	0
090051	Riving av bygg	470	0	0		
090054	Stall og fjøs Oddentunet	1385	7 000	0	0	0
090059	Rømningsveier bygninger omsorg	149	250	0	0	0
090060	Gatebelysning, ledlys	0	250	0	0	0
090061	Veksted i lagehallen på Kopparleden	0	250	0	0	0
090062	Påbygg grønne Rytrøa	0	3 750	0	0	0
090063	Omsorgsboliger Nørnesjordet	0	17 500	0	0	0
090067	Vaskesentraler i kommunale bygg	0	375			
090068	Sundmoen 14/ Messebygget	0	4 000	0	0	0
	Omgjøring til forsterket enhet					
090069	Verjåtunet, forprosjekt	0	375	0	0	0
Bevilgninger investeringsområde		20 994	97 963	6 575	5 875	7 375

13. Utfyllende forklaringer

13.1. Utvikling i lånegjeld, renter og fondsmidler

Lånegjelden vår ligger svært høyt og det er grunn til bekymring. Investeringslån har blitt tatt opp over 20 år, noe som er mye kortere enn hva loven sier om hva som er minstekravet. Minstekravet om nedbetalingstid på disse lånene avhenger av hvilke investeringer vi har og over hvor mange år disse skal avskrives på. Når som vi har brukt å nedbetale lånene over 20 år, så har lånesaldoen ikke øket alt for mye gjennom årene. Men lånene tas nå opp etter 30 års nedbetalingstid. Skal vi være en attraktiv kommune å bo i, så er det viktig å investere.

For og med 2020 har kommunestyret vedtatt at kommunen kun betaler minste tillatte avdrag (minsteavdrag). Gjenstående løpetid for kommunens samlede gjeldsbyrde kan ikke overstige den veide levetiden for kommunens anleggsmidler ved siste årsskifte. Med den høye gjeldssaldoen vi har, vil en økning av renten på cirka 0,5 % gi en merkostnad i budsjett på cirka 1 mill.

Netto lånegjeld for årene 2016-2023

Årstall, tall i hele tusen	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lånegjeld pr. 01.01.	180 551	208 021	206 183	201 945	203 763	203 219	207 902	214 042
- Avdrag i driftsregnskapet	9 734	9 247	9 564	7 700	8 000	7 758	7 000	7 000
- Avdrag i investeringsregnskapet	2 468	4 801	5 073	7 882	4 845	859	860	940
+ Nye investeringslån	39 673	10 210	10 400	17 400	12 300	13 300	12 000	71 125
+ Nye startlån	0	2 000	0	0	0	0	2000	5000
Total lånegjeld 31.12.	208 021	206 183	201 945	203 763	203 219	207 902	214 042	282 227
- Ubrukte lånemidler	16 775	6 938	9 921	14 667	8 692	13 737	11 196	8 692
- Egne startlån hos Husbanken pr. 31.12.	21 637	21 925	19 830	17 550	15 059	14 199	15 340	18 540
Netto lån pr. 31.12.	169 609	177 320	172 194	171 546	179 469	179 966	187 506	254 995
- Selvkost-områdene	12 375	12 142	11 960	12 331	11 945	13 450	20 580	24 130
Netto lånegjeld fratrukket selvkost pr 31.12	157 234	165 178	160 234	159 215	167 524	166 516	166 926	230 865
Driftsinntekter	206 747	216 818	218 273	213 788	241 111	260 081	227 302	235 433
Netto lånegjeld % av driftsinntektene	76,05 %	76,18 %	73,41 %	74,47 %	69,48 %	64,02 %	73,44 %	98,1 %

For årene 2022 og 2023 er det kun anslag.

Disposisjonsfondet

Ved utgangen av 2021 hadde kommunen en total saldo på alle disposisjonsfond med kr 50,9 mill.

Disposisjonsfondene er nå delt inn i tre fond:

- 1: Det generelle disposisjonsfondet*
- 2: Vedtak på bruk av disp.fond til bredbåndsutbygging*
- 3: Premieavvik inkl. avgift*

Det er gjort vedtak om å bruke 7,59 mill. av disposisjonsfondet i 2022 i driftsbudsjettet. Hvis dette blir nødvendig, vil disposisjonsfondene se slik ut ved utgangen av 2022 og 2023 (dette avhenger selvfølgelig av hvordan premieavviket blir for 2022 og 2023):

Inngående saldo 1.1.22 fordelt mellom:	Saldo 1.1. 2022	Inn	Bruk iflg. budsjett	Saldo pr 31.12.22	Bruk iflg. forslag 2023	Saldo pr 31.12.23
Disposisjonsfondet	24 216	0	7 590	16 626	-6 400	10 226
Avsatt til bredbåndsutbygging	3 186	0	0	3 186	0	3 186
Premieavvik KLP & SPK m/avgift	23 494	0	0	23 494	0	23 494
Totalt:	50 896	0	7 590	43 306	-6 400	36 906

En oversikt over disposisjonsfondene for året 2022, med forventet saldo totalt på kr 43,3 mill. ved utgangen av 2022 inkl. premieavviket..

Hvis vi tar konsekvensjustert budsjett og tar med forslag på tiltak, vil det gjenstå cirka kr 10,2 mill. på disposisjonsfondet ved utgangen av 2023. Det som er avsatt til bredbånd vil sannsynligvis ble brukt i løpet av 2023.

13.2.Andre inntekter

Momskompensasjon:

Momskompensasjonsordningen ble innført fra 2004. Formålet med ordningen er å nøytralisere de konkurransevriddinger som kan oppstå som følge av merverdiavgiftssystemet, ved at kommunenes kjøp av varer og tjenester fra private gjennom ordningen blir likestilt med kommunal egenproduksjon.

Momskompensasjonen for 2023 er beregnet til om lag 5,6 mill. fra drift. For de neste fire årene 2023-2026 vil dette beløpet holde seg noenlunde stabilt, men økes i takt med prisvekst. I tillegg vil det komme momskompensasjon på investeringer, alt dette blir ført i investeringsregnskapet. Her varierer momskompensasjonen fra år til år ettersom hvor mye vi investerer hvert år og hva vi investerer i. Ved for eksempel bygging av boligeiendommer til vanlig utleie, får vi ikke momskompensasjon.

Rentekompensasjon:

Skole: Det er lagt inn i budsjettet rentekompensasjon med cirka kr. 100 000 vedr. utbygging av skolen pr. år. Dette vil variere noe med den generelle rentesatsen.

Eldreomsorg: Her er rentekompensasjon og avdrag beregnet til cirka kr. 360 000 som gjelder omsorgsboliger og sykehjemssdel pr. år.

Kirke: Vi får rentekompensasjon på Os kirke med cirka kr. 55 000 pr. år.

Ressurskrevende tjenester til enkeltpersoner:

Alle kommuner som yter særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester til enkeltmottakere, kan søke om delvis refusjon av direkte lønnsutgifter knyttet til disse tjenestene. Beregningsgrunnlaget for refusjonen er faktisk påløpte direkte lønnsutgifter, fratrasket enkelte øremerkede tilskudd, brukerbetaling, samt et generelt beløp på cirka 1,5 mill. kroner (2022-tall) pr. bruker. Tilskuddet utgjør 80 prosent av restbeløpet (ifølge statsbudsjettet for 2022).

For 2022 ble det lagt inn nesten kr 18 mill. i budsjettet som forventet tilskudd. For 2023 ligger det inne 12,4 mill. Os har et høyt antall ressurskrevende brukere i forhold til mange kommuner. Tjenesten er knyttet opp mot omsorgstjenesten i kommunen og alle lønnsutgifter og andre utgifter blir belastet ansvar 3600 Avlastningstjenesten.

Ved et stabilt antall ressurskrevende brukere, er det forholdsvis greit å beregne hva vi vil få i tilskudd fra staten. Men når vi enten får færre brukere eller vi får nye brukere, så får vi større utfordringer med budsjettet. Dette gjelder både lønnsutgifter og beregning av tilskudd. Hvis vi mister en bruker, så må vi kanskje si opp ansatte. Hvis kommunen får en ny bruker, må vi sannsynligvis ansette nye medarbeider. Tilskuddet vi mottar fra staten dekker ikke opp om alle våre kostnader, da det er beregnet at kommunen skal dekke en del utgifter selv.

Eiendomsskatt:

I Os ble eiendomsskatt på verker og bruk innført i 2003. I 2009 ble det vedtatt en utvidelse av eiendomsskatt til å gjelde hele kommunen, og innføring av skatten gjaldt fra 1.1.2011. Kommunestyret vedtok i 2016 en retaksering av alle eiendommer i kommunen under forutsetning av at alle eiendommer ble besiktiget. Nye takster ble gjort gjeldende fra 2017. Skattesatsen ble fra 2019 vedtatt til å være på 5 promille.

Hensikten med eiendomsskatt er å sette kommunen i stand til å videreføre og videreutvikle et godt tjenestetilbud til alle kommunens innbyggere. Inntekt fra eiendomsskatt går inn som inntekt under kommunens frie inntekter. Det betyr at hver kommune kan bruke inntekten til det man ønsker. I Os er det tenkt at inntekten blir brukt til å styrke det generelle tjenestetilbudet. Kommunen er i en økonomisk krevende situasjon og det blir viktig å øke inntektsgrunnlaget vårt fremover. En økning av eiendomsskatten bedrer kommunens økonomiske handlingsrom i mange år fremover.

Stortinget vedtok for budsjettåret 2021 å redusere satsen fra 5 til maksimum 4 promille. Kommunen fikk dermed en reduksjon i eiendomsskatt for boliger og fritidsboliger på kr 1,3 mill. fra og med 2021. Det er ikke forslag på noen endringer for 2023.

13.3. Akkumulert gjeldsforpliktelse til premieavvik

Forklaring på begrep innenfor pensjon:

Pensjonspremie: Hvor mye penger kommunen betaler til pensjonsselskapene KLP (Kommunal landspensjonskasse) og SPK (Statens Pensjonskasse) hvert år, for å sette av penger til framtidige utbetalinger til pensjon.

Pensjonskostnad: Er beløpet som føres i regnskapet, som ikke har noe med hva kommunen betaler i pensjonspremie å gjøre. Hensikten fra staten har vært å sørge for at pensjonskostnaden blir ganske jevne fra år til år. Utrekningen gjøres gjennom et fastsatt sentralt reglement og kan ikke påvirkes av kommunen. Hvert år i september får vi en aktuarberegning over prognose for neste års premie og kostnad. Det nøyaktige årlige beløpet for premie og premieavvik vet vi ikke før vi mottar beregning i januar etter regnskapsåret er omme.

Premieavvik: Hensikten med premieavviket er å utligne de store årlige variasjonene i pensjonspremien. Regnskapsført kostnad til pensjon har likevel de aller fleste årene vært langt lavere enn det kommunen faktisk betaler i premie. Differansen mellom innbetalt premie og regnskapsført kostnad, utgjør premieavviket.

Amortisering av premieavvik pensjon: Akkumulert premieavvik ble tidligere regnskapsført over 15 år. Fra og med 2011 ble regnskapsføringstiden forkortet til 10 år og fra 2014 er den ytterligere forkorta til 7 år.

Pr 31.12.2021 var det akkumulerte premieavviket inklusive arbeidsgiveravgift på kr 23,49 mill. Dette er synliggjort under punktet disposisjonsfond

Premieavviket er en transaksjon uten medfølgende likviditetseffekt. I nesten alle år siden modellen ble innført har det vært positive premieavvik som er bokført som en inntekt. For alle de kommuner som velger å bruke denne inntekten i drift og fordele til virksomhetene, vil de tære på sin likviditet da denne inntekten ikke er en reell pengetransaksjon. Det er en prognose på en inntekt knyttet til en fremtidig forpliktelse.

Administrasjonen har i år avsatt premieavviket på et eget disposisjonsfond. Dette for å bedre å synliggjøre fremtidige forpliktelser på det amortiserte premieavviket, se pkt. 7.1.

13.4.Bosetting og integrering av flyktninger

Målet med jobben vi gjør for å integrere flyktningene, er at alle skal kunne forsørge seg selv etter hvert og være en god ressurs i samfunnet. Flere av flyktningene våre lykkes med det. Noen klarer dessverre ikke å komme ut i ordinært arbeid, men kan likevel være en ressurs for kommunen. Det er derfor viktig å ha en god plan for integrering av flyktningene.

Integrering og tilhørighet for den enkelte er ikke bare oppvekst sitt ansvar, det er et ansvar som hele kommunen inkludert det frivillige Os må ta del i. Den enkelte må føle at her hører jeg til, her ønsker jeg å bo, her har jeg mulighet for et aktivt og rikt liv som innbygger av Os kommune.

Kommunen får integreringstilskudd når de bosetter flyktninger og de fem første årene de er bosatt. Anslaget over tilskuddet er usikkert og avhenger av hvor mange flyktninger som reelt

sett bosettes i løpet av året, hvor mange vi har fra før, hvilket år disse bosatte seg og om det er noen som flytter ut av kommunen i løpet av året.

Det er beregnet integreringstilskudd på kr 6,4 mill. basert på 5 bosatte flyktninger for 2023. Det er også beregnet inn de 21 flyktningene vi har mottatt i år i dette tilskuddet. Vi har bosatt mange flere flyktninger, men de fleste har nå bodd her over 5 år. Det forventes at etter fem år skal flyktningene ha kommet seg ut i arbeid og kan forsørge seg selv.

13.5.Lønnskostnader, prisvekst og arbeidsgiveravgift

Et sted mellom 60 % - 63 % av våre utgifter i budsjettet går til lønnsutgifter og sosiale kostnader forbundet med lønnsutgiftene, slik som pensjonskostnader og arbeidsgiveravgift.

Lønns- og prisvekst

I foreslått statsbudsjett anslås den kommunal deflator til å være 3,7 % for 2023. Kommunenes lønns- og prisvekst er ment å bli kompensert ved økt rammetilskudd med den kommunale deflatoren. Den kommunale deflatoren er sammensatt av lønnsvekst og prisvekst på varer og tjenester.

Arbeidsgiveravgift (AGA)

Arbeidsgiveravgiften i Os kommune ligger på et nivå på 6,4 prosent. Dette er beregnet som et tillegg på alle lønnsutbetalinger. I budsjettet for 2023 ligger det inne arbeidsgiveravgift på til sammen kr 9,5 mill. I årene 2023-2025 vil dette beløpet øke i takt med lønnsveksten i kommunen. Dette er ikke hensyntatt i forslag økonomiplanen for årene 2023-2025.

13.6.Likviditet

Utbetalinger går jevnt gjennom hele året. Inntektene er mer ujevne, da vi fakturerer kommunale avgifter to ganger i året. Det er også to måneder i året, hvor vi ikke får overført rammetilskudd/inntekstutjevning fra staten. Dette er i august og desember. Det har derfor vært ekstra viktig å påse at det er nok penger på vår foliokonto ved lønnsutbetalinger disse to månedene. Nå har vi fått opprettet konsernkonto, slik at dette ikke er nødvendig lenger.

I 2021 fikk kommunen RørosBanken som ny bankforbindelse. En del av saldoen på vår foliokonto tilhører fond som er bundne. Det er ikke krav om at disse midlene skal stå på egen bankkonto. Normalt tar vi opp investeringslånet i november-desember. Vi vurderer likevel likviditeten løpende for eventuelle låneopptak tidligere på året.

Ved utgangen av 2021 var saldo på våre bankkonti kr 49,9 mill. fratrasket bundne midler (skattetrekkskonto og startlånskonto). Mye av disse midlene er knyttet opp mot fondsmidler til sammen utgjør dette kr 68 mill., se tabell under. Kr 16 mill. av våre midler på bankkonti utgjør bundne midler, mens disposisjonsfondene utgjør kr 52,3 mill. I tillegg hadde vi ubrukte lånemidler ved utgangen av året på kr 11,1 mill. Tallene for 2022 er kun anslag for begge tabellene under. Kr 5 mill. er satt på egen sparekonto med høyere rente og kun 12 uttak i året.

Likviditet, saldo på våre bankkonti pr 31.12 i årene 2015-2022

Os kommune
ØKONOMIPLAN 2023-2026 OG ÅRSBUDSJETT 2023

Årstall, tall i hele tusen	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Frie midler	17 951	51 636	44 186	49 592	36 389	42 301	49 913	35 840
Bundne midler (skattetrekkskonto, sparekonto og startlånskonto)	9 016	7 148	7 859	6 959	6 882	7 017	11 115	14 700
Saldo inntestående pr 31.12. på alle bankkonti	26 967	58 784	52 045	56 551	43 271	49 318	61 028	50 540

Oversikt over frie og bundne midler på bankkonti for årene 2015-2022. 2022 kun anslag.

Saldo fondsmidler pr 31.12 i årene 2015-2022

Årstall, tall i hele tusen	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Disposisjonsfond	17 251	23 399	21 724	23 625	25 476	42 185	50 896	42 956
Bundne driftsfond	8 782	7 899	12 224	13 906	11 996	15 554	14 605	12 290
Ubundne inv.fond	276	2 276	2 176	2 522	2 420	1 820	1 449	1 449
Bundne inv.fond	848	589	956	1 075	703	500	1 538	2 500
Sum alle fondsmidler pr 31.12	27 157	34 163	37 080	41 128	40 595	60 059	68 488	59 195

Oversikt over alle fondsmidler pr. utgangen av årene 2015-2022. 2022 kun anslag.

14. Økonomireglementet og investeringer

I nytt økonomireglement vedtatt 23.juni i år, så har Os kommune strammet inn reglene for investeringer og lagt inn nytt punkt om kvalitetssikring. Sitat:

3.3.2. Kvalitetssikring av investeringsprosjekter

For alle investeringsprosjekter skal det foreligge et beslutningsgrunnlag som er tilstrekkelig kvalitetssikret før prosjektet vedtas.

Kravet til beslutningsgrunnlag vil kunne variere ut fra type investering, kompleksitet/usikkerhet og økonomisk omfang.

- Kommunedirektøren har ansvar for planlegging, gjennomføring, økonomisk styring og sluttregnskap og evaluering.
- Kommunedirektøren vurderer behov for å innhente nødvendig faglig bistand i investeringsprosjekter
- Kommunedirektøren påser at kravene til ekstern og intern kvalitetssikring for et investeringsprosjekt er tilpasset et nivå hvor man anser at beslutningsgrunnlaget vil være kvalitetsmessig tilfredsstillende.

En byggekomite skal oppnevnes særskilt ved større byggeprosjekter og andre prosjekter ved behov. Politikernes rolle i byggeprosjekter er definert i sak 4/21 i møte den 28.01.2021.

Behovsanalyse

Ved større investeringsprosjekter skal det utarbeides en behovsanalyse hvor hovedkravene til prosjektet skal defineres gjerne med et forprosjekt, og alternative løsninger utredes. Kostnadsanslag for investeringen og forventede kostnader gjennom investeringens levetid for aktuelle alternativer og gjennomføringsmodeller skal beregnes. Dette beslutningsunderlaget skal kvalitetssikres.

Beslutningsgrunnlag

Er beslutningsgrunnlaget kvalitetsmessig godt nok til at kommunen kan vurdere å gå videre med prosjektet, avgjør kommunestyret hvilket alternativ som skal planlegges for gjennomføring. Deretter gjennomføres arbeidet med å fremskaffe gjennomarbeidede kostnadsoverslag og plan for fremdrift, organisering mv. Dette materialet skal kvalitetssikres før det avgjøres om prosjektet skal foreslås gjennomført.

Det skal legges en styringsramme til grunn ved budsjettering av nye investeringsprosjekter. Investeringsprosjektene forutsettes gjennomført innenfor den styringsrammen de forskjellige prosjektene får seg tildelt. Det må sikres tilfredsstillende rutiner for å ha løpende oversikt over utviklingen i kostnader og i fremdrift samt rutiner for rapportering.

Eventuell utvidelse av kostnadsrammen må forelegges kommunestyret før totalbevilgningen overskrides.

Finansiering av investeringer

Med unntak av øremerkede midler, er alle midler i investeringsregnskapet frie midler til felles finansiering av investeringsregnskapet.

Frie midler i investeringsregnskapet skal ikke knyttes til enkeltprosjekter ved regnskapsavslutning, selv om bestemte inntekter i årsbudsjettet på en annen måte kan være henført til enkeltprosjekter.

Øremerkede midler er midler som er reservert til særskilte formål i henhold til lov, forskrift eller avtale med giver. Ubrukte øremerkede midler inngår ikke i de felles frie midlene, men avsettes til bundet investeringsfond.

Merverdiavgiftskompensasjon for anskaffelser i investeringsregnskapet skal benyttes til felles finansiering av investeringer i bygninger, anlegg og andre varige driftsmidler.